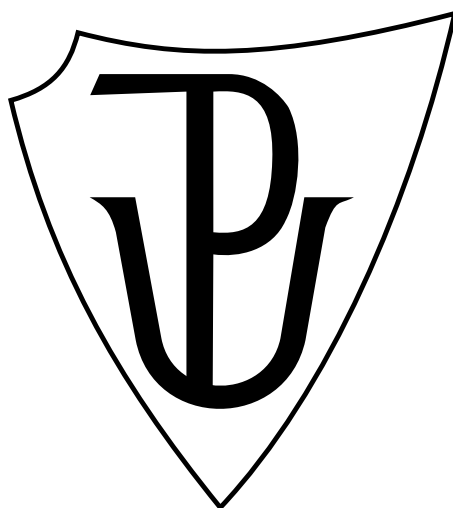

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA FILOZOFIE

**Filozofická východiska americké
ústavy**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

2013

Adéla Rádková

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.

25. dubna 2013

Adéla Rádková

Abstrakt

Cílem této práce je analyzovat a ukázat vliv filozofie na tvorbu politických dokumentů. Práce se zabývá filozofickými východisky americké demokracie, jejíž základy jsou zakotveny v Deklaraci nezávislosti a Ústavě. Pro lepší porozumění teoretickým základům americké demokracie, jsme se zaměřili nejen na dějinné události, ale rovným dílem na politickou teorii, která základy amerického politického systému formovala. Analýza vycházející z politické filozofie má v tomto zkoumání své nezastupitelné místo. Může sloužit jednak jako prostředek zkoumání filozofické tradice a myšlenek obsažených v ústavních dokumentech, ale také jako měřítko politických událostí. Její největší význam však spočívá v možnosti uchopení vzájemné propojenosti mezi teorií a praxí. Tzv. otcové zakladatelé vycházeli při psaní Ústavy z děl politických filozofů Johna Locka a Charlese-Louise de Secondata Montesquieho. Pro podporu ratifikace napsali Alexander Hamilton, James Madison a John Jay sérii esejí, které zůstávají prvotním zdrojem interpretace americké ústavy, neboť jsou v nich vyjádřeny filozofické základy a motivace navrhovaného systému vlády.

Abstract

The aim of this thesis is to analyze the influence of philosophy on the creation of political documents. The thesis deals with the philosophical basis of American democracy, the foundations of which are formulated in the Declaration of Independence and the Constitution. To understand the theoretical foundations of American democracy we need to focus not only on the historical events, but equally on political theory. Analysis based on political philosophy has its own irreplaceable role in this study. It can serve both as a means of exploring philosophical traditions and ideas contained in the constitutional documents, but also as a measure of political events. However, the greatest importance of such an analysis is in the possibility to capture the mutual connection between theory and practice. The Founding Fathers used the ideas of John Locke and Charles-Louis de Secondat Montesquieu. The essays of Alexander Hamilton, James Madison and John Jay were written to support the ratification. These essays remain the primary source of interpretation the U.S. Constitution, because they have expressed the philosophical foundation and motivation of the proposed system of government.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce PhDr. Petru Vodešilovi, Ph.D. za jeho trpělivou podporu a mnoho cenných rad při vedení diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala svým rodičům a Zdendovi za morální podporu.

Obsah

1 Úvod	1
2 Historicko-filozofické pozadí vzniku Spojených států amerických	4
2.1 Americké kolonie pod britskou nadvládou	5
2.1.1 Zárodky konfliktu	5
2.1.2 Townshendovy zákony a nová cla	10
2.1.3 První násilné střety	11
2.2 Prohlášení nezávislosti	14
2.3 Tvorba ústavy	16
2.4 Ratifikační proces	20
3 Filozofické myšlenky v Deklaraci nezávislosti a v Ústavě Spojených států	23
3.1 Myšlenkové zdroje amerických kolonistů	26
3.2 Thomas Paine a jeho vliv v době americké revoluce . .	30
3.2.1 Republikánské státní zřízení	32
3.3 John Locke a Charles-Louis de Secondat Montesquieu .	37
3.3.1 Lockova politická filozofie	37
3.3.2 Zákon přirozený	43
3.3.3 Stav přirozený	46
3.3.4 Montesquieuho politická filozofie	48
3.4 Deklarace nezávislosti	49
3.5 Ústava Spojených států	52
3.5.1 Oddělení mocí v Ústavě	53
4 Závěr	61

„Europe was created by history, America was created by philosophy.“

Margaret Thatcher

1 Úvod

Cílem této práce bude analyzovat základy americké demokracie vyjádřené v základních ústavních dokumentech Spojených států z filozofických pozic. Myšlenky čerpali američtí kolonisté z děl klasických politických filozofů, k jejichž interpretaci, jakožto i k interpretaci základních předpokladů v dokumentech vyjádřených, je potřebná filozofie. Tato analýza je důležitá ze dvou důvodů. Jednak, pro lepší pochopení myšlenek na jejichž základech stojí americká ústava i ústavy jiných demokratických států. Za druhé, pro ukázání vlivu původních myšlenek některých filozofů na politickou praxi.

První část diplomové práce pokrývá historické období od války za nezávislost po ratifikaci nově vytvořené ústavy. Historická pasáž nezabíhá do detailů, ale slouží jako podklad pro následující pasáž, ve které jsou rozebrána filozofická východiska Deklarace nezávislosti a Ústavy. Pochopit smysl americké ústavy a potažmo demokracie, totiž nelze bez zřetele ke specifickým podmínkám jejího vzniku.¹

Ačkoli je možné v Deklaraci a Ústavě identifikovat množství filozofických zdrojů, mezi hlavní patří John Locke a Charles-Louis de Secondat Montesquieu. Jsou to právě myšlenky těchto dvou osvícenských filozofů, které formovaly dnešní podobu Spojených států.

---

¹Klokočka, Vladimír: Ústavní právo kapitalistických zemí. ORBIS, Praha 1967, str. 18.

Dalším důležitým dílem pro důkladnou analýzu americké Ústavy jsou eseje federalistů. Byly sepsány třemi hlavními mysliteli období americké revoluce: Alexanderem Hamiltonem, Jamesem Madisonem a Johnem Jayem. Původním účelem esejí byla snaha o podpoření ratifikace Ústavy. Dnes jsou považovány za prvotní zdroj interpretace Ústavy.

Jako metodický prostředek bude sloužit analýza myšlenek politických filozofů a základních dokumentů amerického ústavního pořádku. Dále pak metoda srovnávání teoretických, tedy z politické filozofie vycházejících, a praktických dokumentů. Na tomto příkladě se ukáže vliv filozofických myšlenek na politickou praxi.

Americká revoluce znamenala z historického hlediska zásadní předěl. Byla vytvořena nová občanská společnost, která v následujících staletích ovlivňovala svým vlivem i vzorem zbytek světa.

Svatava Raková ve své knize *Podivná revoluce* klade otázku, proč se, navzdory mnohým výhodám plynoucím ze svazku s Británií, kolonie vydaly na nejistou cestu osamostatnění. Podle Rakové se dá shrnout, že prvotním a hlavním důvodem vzniku nezávislého amerického státu byly ekonomické důvody. Dokládá, že americká revoluce byla v počátcích revoltou elit, které: „*vyprovokovaly britské politiky k nešťastným a přehnaným odvetným akcím*“.² Politické úvahy a eseje, které následovaly, vznikaly jako důsledek původně ekonomického protestu. V době od prvních britských nařízení po začátek války se konsolidovaly názory a lépe formulovala argumentace. Vznikala síť

---

²RAKOVÁ, Svata. *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763-1783)*. Praha: TRITON, 2005, str. 42.

ideologie a rétoriky, která obhajovala zdánlivě nevýhodné odtržení od Británie na základě práv kolonistů.³

Přesto, že nelze popírat vliv hospodářských zákonů a omezení na následné osamostatnění kolonistů, je třeba zdůraznit podstatu amerických stížností. Lidé, kteří se rozhodli kolonizovat nová území, se tradičně těšili značným výsadám, které měly za cíl alespoň částečně vyvážit strasti nových kolonistů. Kolonisté se od samého počátku domnívali, že si za svou snahu a odvahu zaslouží určitý prostor pro svobodné rozhodování. S takovým vědomím na nová území přicházeli a nehodlali se tohoto svého privilegia vzdát ani za cenu konfliktů.⁴ Nelze tedy zcela odhlédnout od filozofického rámce, který dokresluje problematiku americké revoluce.

Historická analýza, která je z českých autorů zastoupena díly Svatavy Rakové a Josefa Opatrného a nebo více právnicky zaměřenými autory, například Vladimírou Dvořákovou, však není dostatečná. V českém prostředí schází filozofická analýza myšlenek vyjádřených v Deklaraci nezávislosti a Ústavě.

---

³RAKOVÁ, Svatava. *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763-1783)*, str. 68-70.

⁴OPATRŇÝ, Josef; RAKOVÁ, Svatava. *USA. Stručná historie států*. Praha: Libri, 2003, str. 66.

2 Historicko-filozofické pozadí vzniku Spojených států amerických

Vznikem Spojených států došlo k vytvoření mocenského centra, které v následující době zásadním způsobem ovlivňovalo světovou politiku. Americká revoluce je podle Svatavy Rakové jednou ze signálních událostí, které předznamenávají svým vlivem celospolečenský rozvoj zejména ve smyslu demokratizace.⁵

Základy americké demokracie byly položeny v době revoluce a boje za nezávislost. Spojené státy byly první, které se programově přihlásily ke koncepci přirozených práv, rovnosti občanů před zákonem a nutnosti rozdělení moci do jednotlivých složek a implementovaly tyto filozofické myšlenky do politické praxe. Deklarace nezávislosti a Ústava Spojených států se později staly vzorem pro tvoření ústav jiných demokratických států. Myšlenky obsažené v těchto dokumentech představují vyjádření hlavních zásad moderní demokracie republikánského typu.

Abychom pochopili tyto dokumenty, bude užitečné zaměřit se také na dobu, kdy byly sepsány. Ideje obsažené v Deklaraci nezávislosti a Ústavě mají sice univerzální platnost, nehledě na dobu svého vzniku, pro jejich správné pochopení však nelze zcela odhlédnout od historického období, ve kterém byly zakotveny do právních dokumentů.

---

⁵RAKOVÁ, Svatava. *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763-1783)*, str. 9.

2.1 Americké kolonie pod britskou nadvládou

Až do 17. století byl vztah kolonistů na americkém kontinentě vůči koruně loajální. Nejednalo se vždy o ideální vztah, nicméně kolonisté byli vůči koruně i jejím zástupcům v guvernéřských úřadech poslušnými poddanými. V názorech se různili již během tohoto období, ale s výjimkou bouřlivých let v době občanské války v Anglii, nešlo o politické kontroverze.⁶

Americké kolonisty do značné míry připravilo na revoluci již tzv. „velké probuzení“, probíhající v první polovině 18. století. Jednalo se primárně o náboženské hnutí. Pro politické dějiny má však význam, protože zanechalo v paměti kolonistů podstatné zkušenosti. Na shromážděních tohoto hnutí se totiž potkávali lidé různého společenského postavení a měnili své postoje směrem ke svobodě víry, individuální odpovědnosti a demokratizovaly se poměry v církvi.⁷ Dále se také setřely geografické hranice mezi koloniemi. Kolonisté si uvědomili, že mají blíže k sobě navzájem než k Londýnu.⁸

2.1.1 Zárodky konfliktu

Svatava Raková uvádí jako latentní kořen pozdější snahy o nezávislost amerických kolonií snahu anglických obchodníků o omezení

---

⁶Ani v době občanské války v Anglii (mezi lety 1641-1660) však nedošlo ke společné koordinaci ze strany kolonistů. V této době ještě nedokázali překlenout odlišné představy o vládě a církvi.

⁷OPATRŇY, Josef; RAKOVÁ, Svata. *USA. Stručná historie států*, str. 74.

⁸JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*. Praha: ACADEMIA, 2000, str. 91-96.

americké produkce.⁹ Bezprostřední příčinou však byla až vyčerpávající válka a následná nařízení britského parlamentu.

V době, kdy na přelomu 50. a 60. let 18. století probíhala v Evropě a na americkém kontinentě sedmiletá válka, již americké kolonie nastoupily cestu rozmachu a stávaly se jedním z nejrychleji se rozšiřujících a nejbohatších států na světě. Pařížský mír roku 1763 stvrdil existenci nového velkého impéria pod britskou korunou. Došlo k největšímu územnímu přerozdělení v dosavadní historii. Konečným důsledkem této smlouvy bylo vytlačení Francouzů z amerického kontinentu. „*V polovině šedesátých let 18. století se tak Londýn náhle ocitl v roli vlastníka největšího dílu světa v dějinách — z hlediska územního rozsahu i globálního vlivu předčilo britské impérium dokonce i římskou říši.*“¹⁰

Válka s Francií měla pro britské kolonie na americkém kontinentě závažné důsledky. Kolonisté nejdříve sdíleli radost z válečného úspěchu impéria, ale to trvalo jen krátce. Po vyčerpávající válce potřebovala britská ekonomika posílit, a tak byly uvedeny nové daně a cla na americké poplatníky. Konkrétně se jednalo o cukerní zákon z roku 1764, který ukládal nové clo¹¹ a roku 1764 vydaný zákon o měně.¹² Deflační dopad zákona o měnách spolu s novými cly zapříčinil pokles koloniální ekonomiky, již tak trpící důsledky válečných škod.¹³

---

⁹Jedná se o zákon o vlněné přízi z roku 1699 a o zákon o kožešinových kloboucích z roku 1732. RAKOVÁ, Svatava. *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763-1783)*, str. 40-42.

¹⁰JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 109.

¹¹Konkrétně na dovoz textilu, vína, kávy, indiga a cukru.

¹²Kolonie dlouhodobě zápasily s nedostatkem pevné měny a tímto zákonem bylo zakázáno používat koloniemi vydávané papírové peníze.

¹³TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*. 5. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, str. 120-121.

Cukerní zákon a zákon o měně nebyly vším, co měl britský premiér George Grenville v úmyslu. Další plán pro získání peněz z Ameriky spočíval v zavedení kolkové daně. Návrh na její zřízení prošel hladce Dolní sněmovnou v květnu roku 1765. Zákon zřizoval kolky, které se měly lepit na tiskoviny a právní předpisy všeho druhu.¹⁴ Toto nařízení se, na rozdíl od předchozích nařízení (např. cukerního zákona), týkalo všech amerických kolonií a vzbudilo poměrně velkou vlnu odporu.¹⁵

Grenville totiž zjistil, že v Indii jsou daně úspěšně vybírány, ale navíc kolonie Británii vydělává. Byl rozhodnut něco takového zavést i v Americe, která byla vyloženě ztrátová. Stojí za povšimnutí, že americké kolonisty rozčílil zákon o kolkovném podobně jako kdysi Brity lodní daň Karla I., která se stala jednou z příčin občanské války.¹⁶

Mezi květnem a listopadem roku 1765 se kolonistům podařilo spojit v boji proti britskému nařízení a společně prosadit své zájmy. Až do doby vypuknutí válečného střetu kolonisté neuvažovali o odtržení se od britského impéria. Argumentovali tedy podle a v rámci anglického práva. Kolonisté začali pochybovat, že rozdělení moci funguje dostatečně. Domnívali se, že záruka zneužití moci nemůže spočívat v pouhém spoléhání se na lidskou dobrotu, ale v tom, že jedna moc kontroluje druhou. V britské ústavě byly navíc tyto zásady ztělesněny od 17. století. Grenville však podle amerických kolonistů dal do chodu prvky tyranie. Jejich kritika se soustřeďovala

---

¹⁴Kolky musely být na novinách, pamfletech, almanaších, dlužních úpisech, úředních listinách atd.

¹⁵TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 124.

¹⁶JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 114.

na tři roviny: armádu, presumpci nevinu a zdanění.¹⁷

Armáda měla hlavní úkol chránit před nebezpečím. Poté, co bylo v amerických koloniích válečné nebezpečí odstraněno, zůstávalo však mnoho britských vojáků na území kolonistů. Ti se přestali domnívat, že vojenské jednotky by měly za úkol kolonisty chránit, jako spíše si je podmanit. Dále mezi základní práva všech Angličanů náleželo právo na porotní soud a presumpci nevinu. Obě práva byla potlačena soudy viceadmirality.¹⁸ Jednalo se totiž o soudy bez porot a důkazní břemeno vkládaly na obžalovaného. A v neposlední řadě měli Angličané právo být zdaňováni jen svými volenými zástupci. Dříve daně ukládaly koloniální sněmy, ale nyní si toto právo přivlastnil parlament v Anglii. Již v této době se nejzřetelněji vynořuje ze záplavy pamfletů a projevů slogan: *No taxation without representation*.¹⁹ Grenville a jeho spolupracovníci se však heslu bránili. Jeden z Grenvillových podřízených vypracoval odpověď, kterou lze v principu shrnout jako teorii *odvozeného zastoupení*. Zjednodušeně řečeno se jednalo o to, že každý člen parlamentu reprezentuje zájmy celé země i celé říše. S touto odpovědí však kolonisté nebyli spokojeni.²⁰

Hlavním terčem stížností zaznívajících z kolonií tak byl zákon o kolkovném. Během jara a léta došla kolonistům s Grenvillem trpělivost. Lidé se potkávali na veřejných demonstracích a masových shromážděních. V této době vznikaly organizace „Synů svobody“. Vlna nespokojenosti a snaha o prosazení společného zájmu přiměly

¹⁷TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 123.

¹⁸Již roku 1763 dal parlament souhlas ke zřízení nového soudu viceadmirality se sídlem v Halifaxu, jehož jurisdikce se vztahovala na všechny kolonie. Tento soud, v rozporu s anglickými zvyklostmi, neměl mít žádné poroty.

¹⁹Žádné zdanění bez zastoupení.

²⁰TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 123-125.

kolonisty k pocitu sounáležitosti. Sněmovna měšťanů ve Virginii vydala *Virginské usnesení*, tedy sérii rezolucí, ve kterých kolonisté prohlásili, že mají stejná práva jako Angličané v Británii a může na ně tedy být uvalena daň pouze jejich volenými zástupci. Dále v rezoluci upozorňovali na to, že se vždy řídili jen zákony, které si sami schválili. Ostatní sněmy rychle následovaly příklad z Virginie. Delegáti sněmů se pak sešli v New Yorku, aby sepsali vyhlášení práv a stížností kolonií, žádost králi o pomoc a žádost o zrušení kolkovného.²¹

Krátce na to byl Grenville zbaven úřadu. Jeho odvolání nemělo nic společného s koloniemi. Král ho odvolal, protože se neshodli na obsazování úřadů. Místo něj byl králem dosazen markýz Rockingham. Ten patřil do skupiny politiků, kteří sympatizovali s kolonisty. Rockingham byl rozhodnut zákon o kolkovném zrušit, ale musel si počínat opatrně. Bylo potřeba, aby neukázal slabost a zároveň se zrušením zákona ukázal i nadřazenost anglického parlamentu. Roku 1766 byl zákon o kolkovném zrušen, ale současně byl uznán deklarační zákon, který proklamoval, že parlament má právo přijímat zákony závazné pro všechny a ve všech případech. I když nedošlo k žádnému ústupku ve věci daní ze strany anglického parlamentu, přece jen se situace uklidnila a nevypadalo to, že by spor měl být znovu obnoven.²²

---

²¹TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 126-128.

²²Ibid., str. 128-129.

2.1.2 Townshendovy zákony a nová cla

V roce 1767 byl hybnou silou britské politiky ministr financí Charles Townshend a ten znovu otevřel otázku zdanění kolonií. Townshend, ještě než v září roku 1767 zemřel, prosadil tři zásadní kroky: donutil newyorský sněm, aby dodržoval ubytovací zákony²³, zavedl v koloniích cla na dovoz skla, kůží, barev, papíru a čaje, a za třetí, vytvořil v Bostonu Úřad celních komisařů.

V koloniích vyvolaly tyto kroky ještě větší odpor než kterýkoli Grenvillův předchozí zákon. Kolonisté protestovali proti tomu, že by výnosy z nově zavedených cel měly jít na platy britských úředníků v koloniích, kteří by se tímto způsobem osvobodili od finanční závislosti na koloniálních sněmech.²⁴

Občané se znovu postavili na odpor. Bojkotovali britské zboží a v koloniálním tisku se objevily výrazy protestu. Koncem roku 1767 vyšlo dvanáct dopisů pensylvánského farmáře, sepsaných filadelfským právníkem Johnem Dickinsonem. Argumentoval, že parlament může udělovat cla k regulaci obchodu, ale nemá právo ukládat daně k získání příjmů. Byl jedním z umírněných a postupoval opatrně, ale britský parlament nešel cestou, ve které by se snažil naklonit si umírněné. Ani se nedokázal vypořádat s radikálními kolonisty, kteří byli úspěšní revoluční agitátoři. Na počátku roku 1768 napsali John Adams a James Otis *Massachusettský oběžník*, ve kterém zopakovali nezákonnost parlamentního zdanění a vyzvali kolonie, aby se připojily k bojkotu anglického zboží. Roku 1769, opět ve Virginii, byla schválena

---

²³Ty zavedl již roku 1765 Grenville a znamenaly, že v amerických koloniích musí obyvatelé poskytovat britským vojákům jídlo a ubytování.

²⁴Ibid., str. 130-131.

nová série usnesení v podobném duchu a po jejím vzoru byla tato usnesení schválena i většinou ostatních sněmů.²⁵

Tyto zákony a nařízení vyvolaly odpor, který v amerických koloniích už v 60. letech nabyl organizované podoby. V počátku nešlo ani o to, aby v britském parlamentu zasedali američtí zástupci, ale spíše se kolonisté hlásili k principu „domácí vlády“. Ta vycházela z představy dvou rovnocenných partnerů v rámci monarchie. Až do vyhlášení nezávislosti kolonisté nezpochybňovali autoritu britského panovníka.²⁶

2.1.3 První násilné střety

K prvnímu střetu mezi britskými vojáky a americkými kolonisty došlo v Bostonu v březnu roku 1770. Ze začátku nevinně vypadající šarvátka se změnila v krvavý střet vojáků s obyvateli Bostonu poté, co vojáci začali střílet do davu, aniž by k tomu dostali povel. Incident vyvolal v Anglii vlnu šoku. Parlament následně zrušil Townshendova cla, s výjimkou cla za čaj, a vojáci byli potrestáni. Situace se tak opět na chvíli uklidnila, ale tentokrát ne úplně.²⁷ Incident v Bostonu a celkově nepokoje, které se v koloniích objevily, měly podstatné důsledky pro veřejné mínění v Británii. Tam se začalo ozývat volání po tvrdém postupu proti bouřícím se kolonistům, a to i ze strany sympatizantů s koloniemi.²⁸

Boston se již v této době profiloval jako místo nezakrytého

²⁵TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 131-133.

²⁶DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*. Praha: Oeconomica, 2008, str. 60-61.

²⁷TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 133-135.

²⁸JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 118.

odporu proti britské nadvládě. Působil tam další z významných mužů americké revoluce, John Adams. Psal pamflety a polemiky, ve kterých kritizoval daně jako neústavní a nezákonné. Některá svá díla mohl vydat i v Londýně (což svědčí o anglické snaze o objektivitu). Preferoval diskuzi a argumentaci před násilnostmi a obhajoval britské vojáky, kteří stříleli při bostonském incidentu.²⁹

Incident s vysypáním čaje do vody v bostonském přístavu v prosinci roku 1773 pomohl k jasnému vyjádření zúčastněných na obou stranách Atlantiku, na které straně stojí. V Američanech se obecně projevilo nadšení a hrdost, v Angličanech naopak pobouření. V reakci britský parlament roku 1774 nechal uzavřít bostonský přístav a schválil donucovací zákony.³⁰ Do amerických dějin vstoupily jako nesnesitelné zákony.³¹ A právě ty se staly skutečným začátkem americké války za nezávislost.³²

Rostoucí napětí ve vztazích s mateřskou zemí vedlo ke svolání I. Kontinentálního kongresu na září 1774 do Filadelfie. Na klíčové schůzi v říjnu schválili delegáti „Deklarace a rezoluce“, kterými otevřeně popřeli, že by britský parlament měl právo vměšovat se do vnitřních záležitostí amerických kolonií. Mezi vnitřní záležitosti řadili vydávání zákonů i vybírání daní.³³ Na I. Kontinentálním kongresu tak došlo k utřídění politických názorů delegátů a zástupci amerických kolonií začali promlouvat jednotným národním hlasem.

---

²⁹JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 119.

³⁰*Coercive Acts*

³¹*Intolerable Acts*.

³²JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 120-121.

³³*Ibid.*, str. 124.

Byla tam přijata dvě zásadní opatření. První mělo za cíl ekonomický bojkot britského zboží. To bylo shrnuto v prohlášení, které se mělo rozšířit mezi lidmi, a každý, kdo ho podepsal, měl do tří měsíců zastavit dovoz britských výrobků. Druhým opatřením byla podpora Massachusetts v boji proti parlamentu, který následoval po omezení massachusettské, částečně liberální, ústavy ze strany britského parlamentu.³⁴

Na kongresu, kterého se zúčastnili delegáti 12 provincií, převládaly umírněné názory a snaha o kompromis. Bylo zde zformulováno několik peticí panovníkovi a stížností s pojmenováním křivd. Veškerá argumentace kolonistů se pohybovala v tradicích anglického zvykového práva, osadníci se odvolávali na Listinu práv z roku 1689.³⁵

Jednání skončila v roce 1774 a delegáti se dále dohodli na tom, že v případě, když nebudou splněny jejich požadavky z britské strany, sejdou se znovu. Jako datum druhého setkání byl stanoven 10. květen 1775. Ještě před tímto datem se však situace radikálně změnila. Dne 19. dubna 1775 totiž došlo k ozbrojenému střetu královského vojska s místní milicí u Lexingtonu. Tato událost je považována za první výstřel války.³⁶

---

³⁴NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*. Klavoty: Amlyn, 1994, str. 72-74.

³⁵Ta byla vydána Vilémem III. a jednalo se o kodifikaci výsledků anglické „Slavné revoluce“. DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*, str. 61.

³⁶DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*, str. 61.

Delegáti, kteří se sešli na II. Kontinentálním kongresu v předpokládaném datu, tak byli postaveni před zcela novou situací. Původně konzultativní orgán se totiž změnil v revoluční ústřední vládu. Delegátům tedy přibylo mnoho praktických problémů souvisejících s vedením války. Probíhající válka ale změnila i ideovou stránku kongresu. Umírnění, kteří neměli podporu v Anglii, ustoupili do pozadí. Na kongresu sílily hlasy volající po úplném osamostatnění.³⁷

Jedním z delegátů byl Benjamin Franklin, který zformuloval „Články konfederace a trvalé Unie“, a ty se staly vzorem ústavního textu. Tehdy se v Kongresu ještě uvažovalo o tom, že nový stát bude zahrnovat nejen třináct amerických kolonií, ale také Kanadu, Západní Indii a dokonce Irsko. Také bylo vydáno formální prohlášení o důvodech vedení války s Británií, ve kterém byla nezávislost zamítnuta. K Jiřímu III. však přišly zprávy o tom, že kolonisté netouží po kompromisu a nejde jim ani o daně, ale o úplnou nezávislost. Na to král zareagoval prohlášením, že kolonie se nachází ve stavu vzpoury.³⁸

2.2 Prohlášení nezávislosti

Válka začala jako boj Angličanů za jejich práva a v průběhu prvního roku bojů se změnila ve válku za nezávislost. To je doložitelné z vyjádření kongresů. V prvních vyjádřeních kolonisté opakovaně

---

³⁷DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*, str. 61.

³⁸JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 126.

vyhlašovali svou loajalitu britské koruně, ale postupně je tvrdý postoj parlamentu a krále Jiřího III. rozhořčil a Američané byli přesvědčeni, že mají právo si určovat svůj vlastní osud. Odtud už byl jen malý krok k odluce.³⁹

Ještě v mezidobí mezi zákonem o kolkovném a bostonským čajovým dýchánkem předložilo mnoho autorů návrh nového amerického ústavního pořádku. V roce 1774 shrnul celou debatu se základními argumenty Thomas Jefferson v eseji nazvané *Shrnující pohled na práva britské Ameriky*. Jefferson byl schopen do hloubky analyzovat historickou situaci a nalézt z ní východisko. Ve své eseji navazoval na Johna Locka, ale také na díla svých předchůdců Jamese Otise a jeho spis *Práva britských kolonistů prosazena* (1764), na *Zkoumání práv britských kolonistů* (1776) od Richarda Blanda a *Prohlášení o právech kolonistů* (1772) Samuela Adamse.⁴⁰

Když Kongres v květnu roku 1776 jmenoval výbor pro vytvoření prohlášení o nezávislosti, nebyly pro všechny kolonie.⁴¹ Ve výboru byli Benjamin Franklin, John Adams, Roger Sherman, Robert Livingston a Thomas Jefferson. Není náhodou, že tento úkol dostaly tak významné osobnosti. Bylo potřebné, aby bylo prohlášení vytvořeno dobře, pro případ, že se na nezávislosti kolonie nakonec shodnou. Americké kolonie totiž potřebovaly podporu ze zahraničí i případně dobré postavení pro vyjednávání s Británií. Toto prohlášení tak bylo jejich obhajobou a prezentací pro zahraničí. V čele s Benjaminem

---

³⁹NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 80.

⁴⁰JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 122-123.

⁴¹Protí nezávislosti se prozatím stavěli Pensylvánie, New York, Jižní Karolína a New Jersey.

Franklinem byl také vytvořen „Korespondenční výbor“⁴², který měl za úkol navázat kontakty s Francií, Španělskem, Nizozemím a dalšími možnými spojenci.⁴³

Deklarace nezávislosti byla zpracována pětičlenným výborem, přičemž hlavním autorem byl Thomas Jefferson. Kongres Deklaraci schválil 2. července a vyhlášena byla 4. července 1776.⁴⁴

S tímto vyhlášením vznikla konfederace. Státy si měly rozhodovat o své suverenitě a kongres sám sebe zmocnil vedením války. Aby této organizaci dodali právní rámec, vytvořili delegáti ještě mezi lety 1776–1777 Články konfederace, které představovaly první americkou ústavu. Nebyly promyšleny teoreticky, ale spíše sloužily k praktickým účelům. Kongres tak měl na starost vedení války a zahraniční politiku a o ostatních vnitropolitických záležitostech si měly státy rozhodovat samy.⁴⁵ To dalo Američanům čas na vytvoření nové ústavy, kterou by více promysleli.

V následujících osmi válečných letech tak nově vzniklé státy už fungovaly suverénně. Soudy zasedaly, daně se vybíraly a armáda bojovala. Britové čelili zformovanému státu.⁴⁶

2.3 Tvorba ústavy

Situace po skončení války za nezávislost nebyla v Americe nijak zvlášť povzbudivá. Přední politikové, kteří se dostali do čela nově

---

⁴²Dnešními slovy se jednalo o ministerstvo zahraničí.

⁴³JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 128-129.

⁴⁴NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 80.

⁴⁵JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 132.

⁴⁶Ibid., str. 145.

vytvořeného státu, si na základě zkušeností předchozích let uvědomili, že se Články konfederace, schválené státy před koncem revoluce, neosvědčily. Centrální vláda neměla dostatečnou moc, neexistovala koordinace mezi soudními rozsudky, jednotlivé státy se přely o hranice a začínal být ohrožen majetek středních vrstev. Průmysl se nerozvíjel dostatečně rychle, protože společná hospodářská spolupráce mezi jednotlivými státy Unie byla nejistá, a celková situace mezi bývalými koloniemi hrozila dalším ozbrojeným konfliktem.⁴⁷

V únoru roku 1787 tak přijal Kongres rezoluci, která schvalovala svolání shromáždění za účelem revize Článků konfederace. Před vyslanými delegáty stál nelehký úkol: vytvoření nové ústavy. V té době už měla většina států svou ústavu. Delegáti si uvědomovali, že je třeba pečlivě smířit dvě protichůdné moci: moc místní a moc ústřední. Jejich dohodnutou strategií bylo přesně vymezit pravomoc a funkce ústřední vlády, z čehož vyplývalo, že všechny ostatní funkce a moc náleží jednotlivým státům.⁴⁸

Ačkoli nebylo předem vyjednáno, jakou formu vlády mají Spojené státy mít, přesto si vznik republikové struktury po vyhlášení nezávislosti vyžádala přirozená potřeba stabilní centrální vlády. Paul Johnson a George Tindall se shodují, že se jednalo o revoluci ústavní či politickou, která následovala revoluci vojenskou.⁴⁹ Ta ale nezačala až po ukončení bojů, ale nějakou dobu s nimi probíhala současně a podle potřeby.

---

⁴⁷NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 95.

⁴⁸Ibid., str. 99-100.

⁴⁹JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 147, TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 176.

V době americké války za nezávislost a sepisování ústavy se sešli pozoruhodně nadaní jedinci. Delegáti byli poměrně mladí (průměrný věk činil čtyřicet dva let). Většina z nich byla zběhlá v politické filozofii a v právu. Znali spisy Johna Locka i Charlese-Louise de Secondata Montesquieuho. Zároveň však byli i prakticky poučení revolucí a následujícími lety. Předsedajícím byl George Washington. Delegáti se v některých ohledech názorově odlišovali, v obecných otázkách však panovala shoda. I proto se snad podařilo ústavu vypracovat po čtyřech měsících.⁵⁰

Největším důvodem pro revizi Článků konfederace byly finanční nedostatky. Ze strachu před příliš mocnou vládou byla totiž vytvořena konfederace, která neměla právo vybírat daně. Navíc, v důsledku války, došlo k inflaci. Alexander Hamilton a další tak vytvořili návrh ústavy, který se dá označit jako federální. Tato ústava představovala koncepci centrální vlády. Tím se otevřela debata o ústavě. Prozatím jednotlivé státy jednaly poměrně samostatně, dokonce si vytvářely vlastní armády, porušovaly zahraniční smlouvy a nevysílaly své zástupce ani dohodnuté finance do Kongresu. To mělo za následek hyperinflaci a zhroutil se úvěrový systém. Na tuto situaci bylo třeba reagovat. Kromě Hamiltona prosazoval změnu ústavy i další otec zakladatel James Madison.⁵¹

Madison byl v 70. letech členem virginského ústavního konventu a už tam významně a pozitivně přispěl ke zlepšení situace občanů. Prosadil totiž místo vyjádření „náboženská tolerance“ formulaci „svoboda náboženského vyznání“. Madison také vytvořil svůj návrh

⁵⁰TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 203-204.

⁵¹JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 149.

na reformu Článků. Ten byl méně radikální než návrh Hamiltonův, ale již obsahoval koncepci všeobecných voleb.⁵²

Alexandera Hamiltona a Jamese Madisona k sobě přivedl konflikt mezi Virginií a Marylandem.⁵³ Madison využil situace a sezval státy k debatě o obchodních otázkách. Tam se Hamilton a Madison potkali a dále postupovali společně. Hamilton následně pozval delegáty států do Filadelfie na projednání a revizi Článků konfederace. Ústavní konvent se sešel ve Filadelfii a program určil Madison *Virginským plánem*.⁵⁴ Mezi delegáty bylo mnoho názorových proudů. Od centralistů až po radikální republikány. V tomto ovzduší tak Madison s Hamiltonem působili jako politici středu. Hlasovalo se průběžně, což dokládá, že konvent postupoval na základě kompromisů a žádný stát nebyl v permanentní opozici.⁵⁵

Asi polovina delegátů měla univerzitní vzdělání a většina z nich byli právníci, takže se dalo očekávat, že dovedou dobře a souvisle vyjadřovat své myšlenky. Schůze byly přísně tajné, aby se předešlo ovlivňování tiskem, a poslanci se vyhnuli populismu. Hned ze začátku se delegáti dohodli, že se nebudou pokoušet o revizi článků, jak bylo původně deklarováno, ale vytvoří ústavu novou.⁵⁶

V Ústavě byly zřízeny tři odlišné, ale na sebe navazující oblasti moci: zákonodárná, výkonná a soudní. Navzájem měly být spolu propojeny co do kontroly pomocí systému brzd a rovnováh. Žádná

---

⁵²Ibid., str. 149.

⁵³Konflikt se týkal oprávněnosti plavby po řece Potomacu.

⁵⁴*Virginský plán* byl Madisonův návrh nové ústavy.

⁵⁵JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 150-153.

⁵⁶NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 99-100.

z nich neměla mít převahu nad jinou. Idea vznikla ze spojení koloniální zkušenosti a myšlenek Locka a Montesquieuho, které většina delegátů znala. Delegáti nakonec zřídili velmi složitou formu vlády, která se však v průběhu následujících let ukázala být mimořádně stabilní. Přirozenou reakcí na slabost Článků konfederace bylo vytvoření poměrně silné vlády. Delegáti se chtěli vyvarovat používání síly, protože se domnívali, že by to mohlo mít až katastrofální důsledky pro Unii. Bylo tedy rozhodnuto, že federální vláda se nadále nebude se svými nařízeními obracet na jednotlivé státy, ale přímo na americké občany.⁵⁷

2.4 Ratifikační proces

Ratifikace byla významnou součástí utváření americké politické kultury, protože vyvolala širokou veřejnou diskusi. Po sepsání Ústavy totiž Kongres rozhodl, že její ratifikaci postoupí k rozhodnutí jednotlivým státům, přičemž, aby vešla v platnost, muselo ji odsouhlasit alespoň devět z celkového počtu třinácti států. V případě, že by však mezi těmito devíti státy nebyly hospodářsky nejsilnější státy, hrozilo nebezpečí nefunkčnosti.⁵⁸

Přijetí Ústavy bylo v jednotlivých státech provázáno spory. Proti sobě stáli tzv. *federalisté* a *antifederalisté*, kteří v době mezi předložením Ústavy Kongresu a jejím schválením, vydávali mnohé pamflety a články v novinách.

Jako federalisty označujeme skupinu myslitelů, kteří se snažili prosadit ratifikaci Ústavy. Obecně by se pod tuto skupinu dalo zařadit

---

⁵⁷Ibid., str. 100-103.

⁵⁸JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 154-155.

mnoho autorů a politiků, kteří podporovali ratifikaci. V kontextu politické filozofie, se však jedná o trojici autorů (A. Hamilton, J. Madison a J. Jay), kteří společně vydávali eseje pod pseudonymem Publius.⁵⁹ Mezi koncem října 1787 a koncem května 1788 napsali Hamilton, Madison a Jay osmdesát pět esejí.⁶⁰

Antifederalisté, kteří se stavěli proti navrhované ústavě, nebyli ve své kritice zdaleka tak jednotní, jako federalisté. Velká část z nich se však obávala příliš silné centrální vlády. Domnívali se, že vláda navrhovaná novou ústavou bude rozsahem své moci srovnatelná s britským parlamentem a jako taková bude stejně ohrožovat občanské svobody. Jejich alternativa v podobě tzv. „malé vlády“ však nezískala podporu. Amerika totiž slabší vládu měla v době války a právě v důsledku její nefunkčnosti bylo nutné vytvořit tuto novou ústavu. Ačkoli tedy antifederalistická alternativa nebyla podpořena, přece jen došli federalisté na základě těchto debat k závěru, že navrhovaná ústava zaručuje občanům málo individuálních práv. Bylo tedy dohodnuto, že jakmile bude dokument ratifikován, dojde k vypracování a přijetí Listiny práv, která bude do ústavního pořádku zakotvena jako dodatek.⁶¹

Americká ústava je jednou z prvních psaných ústav republikánského typu. Ačkoli vznikla v době revolučního hnutí, neobsahuje radikální

---

⁵⁹Podle Publia Valeria Publicoly, který žil za doby antického Říma a je proslulý svou obranou římskou republiky.

⁶⁰Dnes můžeme téměř s jistotou říci, kdo byl autorem které eseje. Alexander Hamilton napsal celkem padesát jedna esejí, James Madison přispěl dvaceti devíti a John Jay pěti esejemi (John Jay zřejmě napsal jen pět esejí protože byl v té době nemocný). Carey, George W., McClellan, James: Úvod. In: HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1994.

⁶¹JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*, str. 156-157.

myšlenky. Američtí tvůrci ústavy totiž ideově navazovali na anglickou politickou filozofii a z tohoto hlediska jsou kolonisté právem považováni za následovníky myšlenek britské slavné revoluce.

3 Filozofické myšlenky v Deklaraci nezávislosti a v Ústavě Spojených států

Americká demokracie republikánského typu je částečně určena filozofickými myšlenkami vyjádřenými v Deklaraci nezávislosti a v Ústavě. Myslitelé politické filozofie ovlivnili podobu americké demokracie svým vlivem ve dvou ohledech: jednak při výběru státního zřízení a také při formulaci základních myšlenek v uvedených dokumentech.

Důležitým aspektem, který formoval americkou demokracii je tedy republikánské státní zřízení. To bylo poprvé v dějinách ustanoveno na tak velkém území, jakým jsou Spojené státy, a od té doby je zaváděno i v jiných zemích. Republika byla otcům zakladatelům známá z děl antických autorů a také z díla Ch. Montesquieho. Jedním z faktorů, který přispěl k zavedení republikánské formy vlády, bylo vydání eseje Thomase Paina. Esej vyšla v amerických koloniích pod názvem *Common Sense* a díky popularitě, kterou získala, dokázala ovlivnit veřejné mínění amerických kolonistů a jejich příklon k nezávislosti a vytvoření samostatné republiky.

Při zavádění republikánského státního zřízení však tvůrci museli klasickou představu o republice pozměnit a přizpůsobit podmínkám Spojených států. Jejich argumentace byla shrnuta do federalistických esejí. Konkrétně se jedná o Federalistu č. 37 a 39, jejichž rozboru bude věnována pozornost.

Základní teoretické myšlenky, vyjádřené v Deklaraci a Ústavě, byly otci zakladateli převzaty z děl klasiků politické filozofie (konkrétně z díla Johna Locka a Charlese-Louise Montesquieho). Tato východiska

chceme podrobit analýze z filozofických pozic. Ta je důležitá pro lepší pochopení myšlenek obsažených ve zmiňovaných dokumentech a jako taková nemůže být nahrazena politologií ani právní vědou.

Tvůrci ústavy nebyli z hlediska filozofických myšlenek vyjádřených v Deklaraci a Ústavě originálními mysliteli. Tyto dokumenty byly vytvořeny eklekticky z mnoha různých myšlenkových zdrojů. Přesto, že těchto zdrojů bylo mnoho, dají se obecně shrnout do několika skupin. Bernard Bailyn je rozdělil následujícím způsobem. Jednak se jedná o antické filozofy, dále o myslitele období osvícenství, anglické právníky, myslitele puritanismu a skupiny autorů, kteří publikovali na počátku 18. století a zabývali se britskou politikou. Při zkoumání těchto zdrojů se nejedná o to, která skupina byla nejdůležitější, ale spíše o míru a oblast ovlivnění jednotlivými skupinami. Přestože jsou pro náplň práce podstatné ty zdroje, které vycházely z tradic politické filozofie, je třeba pro úplnost uvést i ostatní skupiny, které měly vliv na formování americké demokracie.⁶²

Z politických filozofů období osvícenství nejvíce ovlivnili podobu amerického ústavního pořádku John Locke a Charles-Louis Montesquieu. Návaznost na jejich teorie ze strany otců zakladatelů chceme ukázat na základě výkladu jejich myšlenek, které budou analyzovány, a jejich následném srovnání s idejemi vyjádřenými v dokumentech amerického ústavního pořádku.

Dále budou podrobeny analýze eseje federalistů, týkající se probíraných filozofických myšlenek, které jsou vyjádřeny ve Federa-

---

⁶²BAILYN, Bernard: *The Ideological Origins of American Revolution*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 1992, str. 22-23.

listech č. 10 a 51. Federalistické eseje byly jako zdroje interpretace podrobeny kritice. Kontroverze se dotýkají především hnutí, které se odvolává k původnímu významu Ústavy, tzv. *originalismu*. Hlavní myšlenkou originalismu je apel ke zkoumání a navrácení se k původnímu záměru otců zakladatelů, jako jedinému relevantnímu výkladu Ústavy. Hledání původního významu je však značně problematické, avšak shoda panuje v tom, že je třeba ho hledat v dílech federalistů.⁶³

Proti tomuto pojetí argumentoval Herbert Wechsler, který zpochybnil, že by federalisté mohli sloužit jako správný zdroj interpretace ústavního dokumentu.⁶⁴ William Eskridge ve svém článku vyjmenoval několik důvodů, proč by federalistické eseje neměly být chápány jako prvotní interpretační zdroj Ústavy. Problematické je, že byly sice psány pod jednotným pseudonymem Publius, ale ve skutečnosti se jedná o dílo tří mužů, kteří nejsou ve svých názorech jednotní. Dále, při formulování argumentů, James Madison, Alexander Hamilton a John Jay, sledovali praktické cíle. Eskridge připomíná, že eseje byly sepsány za účelem ratifikace navrhované ústavy a měly tudíž čistě pragmatický význam.⁶⁵

V dalším výkladu se přikláníme k názoru autorů Henryho Commagera a Clintona Rossitera, kteří považují federalistické eseje za nejdůležitější politicko-filozofické texty americké historie.⁶⁶

---

⁶³HOWARD, Robert M.; SEGAL, Jeffrey A. An Original Look at Originalism. *Law & Society Review*, 2002, vol. 36, no. 1, s. 113-138.

⁶⁴WECHSLER, Herbert. Toward Neutral Principles of Constitutional Law. *Harvard Law Review*, 1959, vol. 73, no. 1, s. 1-35.

⁶⁵ESKRIDGE, William N. Jr. Should The Supreme Court Read The Federalist But Not Statutory Legislative History? *Faculty Scholarship Series*, 1998, Paper 3806, [online] http://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/3806.

⁶⁶COMMAGER, Henry Steele. *The Empire of Reason: How Europe Imagined and America Realized the Enlightenment*. New York: Phoenix Press, 2001. ROSSITER, Clinton. *Alexander Hamilton and the Constitution*. New York: Harcourt,

Ačkoli nepopíráme, že eseje federalistů byly v mnohých ohledech poplatné době svého vzniku (např. že prvotním účelem jejich sepsání byla snaha o podpoření ratifikace ústavy), přece jen byly sepsány tvůrci americké ústavy. Ti byli přítomni diskuzím při vytváření tohoto dokumentu a ve svých esejích postupně probírali základní principy vyjádřené v Ústavě. Vzhledem k tomu jsou listy federalistů stále prvotním zdrojem pro její interpretaci.

3.1 Myšlenkové zdroje amerických kolonistů

Období mezi Pařížským mírem a Deklarací nezávislosti se dá nejlépe identifikovat jako doba konsolidace názorů amerických kolonistů. Zkoumání, odkud se tyto myšlenky vzaly, je důležité pro pochopení významu a promyšlenosti amerických ústavních dokumentů. Na první pohled se tyto zdroje zdají jako náhodně eklektické, ale při bližším zkoumání se dají rozdělit do několika okruhů. V ústavních dokumentech jsou tyto názory identifikovatelné a ukazuje se tak široká tradice s jasnými a vytříbenými argumenty.⁶⁷

Přesto, že cílem této práce je analyzovat filozofické základy americké demokracie, které vycházejí z tradic politické filozofie, je třeba pro úplnost uvést další zdroje, které měly vliv na formování amerického ústavního pořádku.

Myšlenky formulované v Ústavě byly přímo ovlivněny především antickou a osvícenskou tradicí. Ovlivnění antickými autory je v revolučních spisech evidentní. Jejich znalost byla v rámci kolonií

1964.

⁶⁷BAILY, Bernard: *The Ideological Origins of American Revolution*, str. 23

v podstatě univerzální, nehledě na úroveň vzdělání. Bylo až neobvyklé, pokud se vyskytl nějaký revoluční pamflet, který neobsahoval odkaz na některého z antických autorů. Bernard Bailyn se však domnívá, že tyto citace v některých případech slouží pouze jako podpora argumentu autoritou.⁶⁸

Nicméně, Thomas Jefferson, James Otis a další, četli antické filozofy důsledně. Obecně se však dá říci, že zájem o antické autory byl značně selektivní. Zaměřovali se především na období římské republiky, a to jak z historického pohledu, tak i z pohledu filozofického. Římská republika se pro americké kolonisty a revolucionáře stala vzorem státního zřízení. Analyzovali tudíž velmi pečlivě toto historické období a zejména se zaměřili na důvody jejího rozkladu. Všimli si především morálního aspektu, který ve svých dílech zdůrazňovali Plútarchos, Cicero, Tacitus, aj. Kolonisté srovnávali svou morálně zkaženou éru s dobou vrcholné římské republiky a domnívali se, že jsou to pouze ctnosti, které umožní, aby Amerika mohla přetrvat dlouhou dobu.⁶⁹

Dále kolonisté spatřovali před vyhlášením nezávislosti jistou paralelu mezi dějinami starověkého Říma a svou dobou. K období největšího rozkvětu římské republiky přirovnávali koloniální Ameriku. V obou těchto dobách lze podle nich spatřovat píli, pracovitost

---

⁶⁸BAILY, Bernard: *The Ideological Origins of American Revolution*, str. 25.

⁶⁹MULLETT, Charles F. Classical Influences on the American Revolution. *Classical Journal*, 1939, vol. 35, no. 2, s. 92-104.

a obecně ctnosti. Anglie byla naopak srovnávána s úpadkem republiky, kdy byla všude kolem zlost, korupce a úpadek morálky. S trochou nadsázky Bernard Bailyn tvrdí, že se brzy zdálo zřejmé, že Británie je to samé pro Ameriku, co byl Caesar pro Řím.⁷⁰

Mnohem výraznější vliv na názory amerických kolonistů měli osvícenští myslitelé. A to nejen názory pocházející z liberální, ale i konzervativní tradice. Významní politici americké revoluce, jako Franklin, Adams, Jefferson a další, byli osvícenskými politickými názory silně ovlivněni. Tyto myšlenky se objevily napříč koloniemi ve většině pamfletech.⁷¹

Osvícenští myslitelé však nebyli využiti pouze jako autority, nýbrž byly hojně citovány jejich konkrétní názory. V mnoha případech však můžeme nalézt i nepřesné citace či vágní interpretace. Nejčastěji se tyto chyby a nepřesnosti spojují se jménem Johna Locka, který byl pro kolonisty vzorem natolik váženým, že byly jeho jménu mnohdy připisovány i myšlenky neslučitelné s jeho filozofií, podtrhující však váhu argumentu.⁷²

Lockova filozofie byla jedním z nejdůležitějších myšlenkových zdrojů tvůrců americké ústavy. Jeho názory ovlivnily již dokument sepsaný Thomasem Jeffersonem roku 1774. Jefferson v dokumentu *Shrnující pohled na práva britské Ameriky* shrnul požadavky kolonistů vůči Impériu, a to s vydatnou pomocí Lockova *Druhého pojed-*

---

⁷⁰ „*Britain, it would soon become clear, was to America what Caesar was to Rome.*“ in: BAILYN, Bernard: *The Ideological Origins of American Revolution*, str. 26.

⁷¹Ibid., str. 27-28.

⁷²Ibid., str. 27-28.

nání o vládě. Jefferson argumentuje ve prospěch meritokracie spolu s Lockem. Locke tvrdil, že nabytí i velkého majetku není špatné, pokud byl nabyt poctivě. Poctivě získaný majetek je znakem píce a schopnosti. Takové vrstvení společnosti je tedy nezávadné a dokonce prospěšné a podle Locka i přípustné. Avšak musí se tak dít na základě zásluh a nikoli na základě původu. Locke tím útočil proti aristokracii.⁷³

Názory Johna Locka ovlivnily Jeffersona natolik, že je využil i při psaní svého nejvýznamnějšího díla *Deklarace nezávislosti*. Na tomto dokumentu spolupracoval spolu s dalšími americkými mysliteli, ale je to právě Jefferson, kdo je považován za autora. Je tomu tak zřejmě proto, že Jefferson napsal převážnou část textu. V *Deklaraci* se odráží Lockův vliv snad nejvíce.

Téměř tak často, jako předchozí dvě skupiny, byli citováni významní angličtí právníci, a to především ze 17. století. Jedním z nejvíce citovaných byl Sir Edward Cook. Ovlivnění touto skupinou se však podstatně odlišuje od vlivu předchozích dvou skupin. Argumenty antických a osvícenských myslitelů kolonisté používali při snaze o vytvoření nového státního zřízení a definování nově se utvářející země v rámci ostatního světa. Oproti tomu myslitelé zabývající se anglickým právem v 17. století byli pro revolucionáře podstatní z jiného hlediska. Právo totiž nepovažovali za disciplínu, která má

---

⁷³LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1965, str. 152.

mít prespektivní charakter, ale jako jistou formu historie, díky které mohou analyzovat právní tradici. Právní spisy tak představovaly obrovský myšlenkový zdroj, vyplývající z lidské zkušenosti a zahrnující názory na spravedlnost, rovnost a práva.⁷⁴

Další myšlenkový zdroj vychází z protestantismu a jako takový se tedy dá shrnout jako teologická tradice. Ta neměla příliš velký vliv na formování ústavních dokumentů, jako spíše na formování americké religiozity. Amerika byla z historického hlediska lákavá pro mnohé náboženské skupiny, které přijížděly s vidinou větší náboženské svobody. Shromažďovali se zde tedy lidé, kteří byli nuceni odejít ze svých zemí kvůli náboženskému přesvědčení. I z tohoto důvodu byla podstatným rysem americké revoluce náboženská tolerance.⁷⁵

Významně ovlivnila americké revolucionáře dvojice autorů, kteří sami sebe prohlašovali za pravé whigy. Jednalo se o významné zastánce svobody v Anglii počátku 18. století, Johna Trencharda a Thomase Gordona. Jejich nejvýznamnější dílo se nazývá *Catonovy dopisy*. Americké kolonisty z tohoto díla zaujala především myšlenka nutnosti oddělení moci fungující v Británii v praxi, kde byla moc rozdělena mezi krále, Sněmovnu lordů a Dolní sněmovnu.⁷⁶

3.2 Thomas Paine a jeho vliv v době americké revoluce

Jak již bylo zmíněno, Thomas Paine určitým způsobem zasáhl do dějin Spojených států. Paine nebyl originálním myslitelem.

---

⁷⁴BAILY, Bernard: *The Ideological Origins of American Revolution*, str. 29.

⁷⁵Ibid., str. 32.

⁷⁶TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*, str. 124-125.

Ve své eseji vyjádřil ideje, které byly již dlouhou dobu v koloniích diskutovány.⁷⁷ Přínos Painovy eseje tedy nespočíval ve vyjádření nových myšlenek, ale spíše ve zdařilé formulaci myšlenek už známých.⁷⁸

Thomas Paine, původem z Anglie, se odstěhoval do jedné z amerických kolonií roku 1774. Svou esejí *Common Sense* však dokázal významným způsobem ovlivnit další vývoj v revoluční americe již roku 1776.⁷⁹

Úspěch jeho eseje byl mimořádný.⁸⁰ Bylo tomu tak zřejmě proto, že dokázal myšlenky, které byly diskutovány předními kolonistickými politiky, zpřístupnit širokým vrstvám obyvatelstva. Hlavní argumenty proti osamostatnění vyvracel s odkazem na zkušenosti kolonistů, například připomínal, že Británie není mateřskou zemí všech kolonistů, protože část z nich pochází z jiných evropských zemí, a také upozorňoval na ekonomické důsledky plynoucí ze vtahování kolonií do sporů evropských mocností. Důsledkem jeho argumentace byl příklon velké části obyvatel k podpoře hnutí za nezávislost.⁸¹

Termín republika byl do vydání Painovy eseje používán v pamfletech koloniálních myslitelů jako urážka. Britské státní zřízení bylo, i přes nepříznivý vliv korupce, považováno za nejlepší formu vlády. Paine však důsledně zkritizoval britský ústavní pořádek a prohlásil

---

⁷⁷Jednalo se především o myšlenky odlišnosti kolonií od evropských mocností, dále zkaženost starého světa oproti nevinnosti toho nově utvářeného a také o možnosti a budoucnosti samostatného amerického státu.

⁷⁸FONER, Eric: *Tom Paine and Revolutionary America.*, New York: Oxford University Press, 1977, str. 79-80.

⁷⁹Ibid., str. 71.

⁸⁰Tento úspěch je doložitelný na základě počtu prodaných kopií, který byl v rámci doby ohromující.

⁸¹FONER, Eric: *Tom Paine and Revolutionary America*, str. 79-81.

ideu oddělení moci spolu s pravidelnými volbami a nutností sepsání ústavy, která by zajišťovala náboženskou svobodu, rovnost občanů před zákonem a ochranu jejich majetku, jako jedinou garanci svobody občanů. Svou esejí tak představil republiku jako ideální státní zřízení, které odstraní neřesti fungující v Británii a nahradí je občanskými ctnostmi.⁸²

Význam jeho eseje *Common Sense* tedy můžeme spatřovat ve dvou ohledech. Za prvé, znamenal počátek diskuze o možnosti odtržení, která vyvrcholila *Deklarací nezávislosti*. A za druhé, navrhl jako nové státní zřízení republiku.⁸³

3.2.1 Republikánské státní zřízení

Republika je forma vlády, ve které moc přísluší lidu a ten ji vykonává prostřednictvím volených zástupců. Tvůrci Ústavy si takovouto formu vybrali podle antického vzoru, protože se chtěli vyvarovat jak vládě tyrana či skupiny privilegovaných, tak i formě vlády, kterou bychom dnešními slovy nazvali přímou demokracií. K tomu se poučili z děl anglických filozofů a především z díla Ch. Montesquieuho.

Montesquieu v díle *O duchu zákonů* rozlišuje tři druhy vlád: republikánskou, monarchickou a despotickou. Republikánská vláda je taková, ve které má svrchovanou moc lid či jeho část. Monarchická

---

⁸²FONER, Eric: *Tom Paine and Revolutionary America*, str. 76-77.

⁸³Jak již bylo uvedeno v oddíle 3.2.3, při formování nového státu směřovali kolonisté od počátku k republice. Painova esej k tomuto značným způsobem přispěla.

vláda, podobně jako despotická, je ta, ve které vládne jeden člověk podle pevně stanovených zákonů. Despota však jedná na základě své libovůle bez určitých pravidel.⁸⁴

Republika je podmíněna občanskými ctnostmi. Pokud chybí, pak může být stát lehce ztracen. Republikánské ctnosti je třeba podpořit výchovou, která zahrnuje lásku k zákonům a k vlasti. Díky tomu pak občané dávají přednost obecnému zájmu před soukromým. Narozdíl od vlády monarchické, kde stačí, aby svou vlast miloval panovník, musí ji ctít v republice všichni občané, protože ti v ní vládou.⁸⁵

Po vyhlášení nezávislosti nebylo pochyb, že nově zřízený stát bude republikou. Odpovídalo to celkové myšlenkové koncepci revoluce jako odtržení se od starého světa plného neřestí a směřování k občanské společnosti plné ctností. Zřízení republiky neznamenalou pouhé odmítnutí monarchie, ale představovalo i morální aspekt vytvoření nového světa. Američané propojili tradici antiky a myšlenky Montesquieho.⁸⁶

Tvůrci amerického politického systému připouštěli, že republiku, jak ji do té doby znali z historie, není možné aplikovat na Spojené státy americké. Přišli tedy s novou koncepcí republiky, která by se přizpůsobila a vyhovovala by podmínkám nově vzniklého státu. Nejlépe vystižena je tato koncepce v dílech federalistů. Ještě je však třeba zmínit, že ačkoli byla idea republikanismu v mnohých klasických

---

⁸⁴MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*. Praha: Nakladem právního knihkupectví a Nakladatelství V. Linhart, 2003, str. 40.

⁸⁵Ibid., str. 67.

⁸⁶WOOD, Gordon S. *The Creation of the American Republic 1776-1787*. New York, London: W. W. NORTHON Company, 1993, str. 47.

publikacích rozebírána⁸⁷, zůstávají stále dva základní problémy. Jednak interpretace, která byla formulována před více než třiceti lety, se zdá být dnes již poněkud zastaralá. A jednak se stále zapomíná na různá pojetí republikanismu od jednotlivých myslitelů. Nejvíce z tzv. otců zakladatelů se k otázce podoby republiky vyjadřoval James Madison ve *Federalistovi* č. 37 a 39.⁸⁸

James Madison v rámci své koncepce rozlišuje mezi různými definicemi republikánské vlády. V esejích *federalistů* se tak vyskytují tři pojetí a použití slova republika. Jednak je tento pojem používán obecně jako označení určitých státních útvarů, které jsou však navzájem odlišné (navíc se o žádném z těchto států nedá hovořit jako o republice).⁸⁹ Druhé použití slova republika se pojí s tehdy klasickou představou o fungování tohoto státního zřízení. Koncepce je například vyjádřena v díle Ch. Montesquieuho. Toto pojetí zastávali antifederalisté a bylo včleněno do ústav jednotlivých států konfederace. A třetí pojetí republiky po té vyplývá z koncepce *federalistů*. To pozměnilo koncepci republiky tehdy široce rozšířenou, a proto ji můžeme nazvat novým republikánstvím.⁹⁰

Federalistické pojetí republiky je obsahem *Federalistů* č. 37 a 39. Ve *Federalistovi* č. 37 Madison stanovuje tři základní složky republikánství. Základem je, že všechna moc musí být odvozena od lidí.

---

⁸⁷Například v dílech o americké revoluci Bernarda Bailyna a Gordona Wooda.

⁸⁸HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 212.

⁸⁹James Madison ve *Federalistovi* č. 39 dává konkrétní příklady těchto států, o kterých se mluví jako o republice ačkoli jimi nejsou. Jmenuje Holandsko, Benátky, Polsko nebo Anglii. Tyto státy uvádí jako příklad nepřesného používání označení republika. In: HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 212.

⁹⁰PETERSON, Paul. The Meaning of Republicanism in the Federalist. *Publius. Republicanism, Representation, and Consent: Views of the Founding Era*, Spring 1979, vol. 9, no. 2, str. 43-75.

Dále by měli být političtí činitelé v úřadech jen na krátkou dobu. V neposlední řadě by pak těchto činitelů mělo být pokud možno mnoho. Paul Peterson ale upozorňuje na pozornost čtení. V textu se totiž vyskytuje při této definici republikánství v anglickém originále slovo „seems“.⁹¹ To by mohlo znamenat, že zde Madison, spíše než své pojetí republikanismu, představuje klasické pojetí vycházející z myšlenek Montequieho.⁹²

To, že se definice republiky z Federalisty č. 37 neshoduje s pojetím vlastním federalistům, dokládá nejen fakt, že v Ústavě jsou časová období delší než bylo tehdy zvykem. Také pro to svědčí Madisonova další definice republiky, tentokrát z Federalisty č. 39: *„Zvolíme-li jako kritérium různé zásady, na nichž různé formy vlády spočívají, můžeme za republiku považovat nebo alespoň takovým jménem označit vládu odvozující veškerou svou moc přímo či nepřímo od většiny lidí a spravovanou osobami, které svůj úřad zastávají na dobu neurčitou, na dobu určitou nebo po dobu bezúhonnosti. Nezbytné je, aby byla odvozena z většiny společnosti a nikoli z její nepatrné části nebo z nějaké privilegované třídy... Postačující podmínkou pro tuto vládu pak je, aby její vykonavatelé byli dosazováni přímo či nepřímo lidem a zastávali svá místa kterýmkoli z uvedených způsobů...“*⁹³

⁹¹BAILY, Bernard. *The Debate on the Constitution. Federalist and Antifederalist Speeches, Articles, and Letters During the Struggle over Ratification. Part One: September 1787 to February 1788*. New York: Literary Classics of the United States, 1993, str. 757.

⁹²PETERSON, Paul. The Meaning of Republicanism in the Federalist. *Publius. Republicanism, Representation, and Consent: Views of the Founding Era*, str. 43-75.

⁹³„If we resort for a criterion, to the different principles on which different forms of government are established, we may define a republic to be, or at least may bestow that name on, a government which derives all its powers directly or indirectly from the great body of the people; and is administering by persons holding their offices during pleasure, for a limited period, or during good behavior. It is essential to such a government, that it be derived from the great body of the society, not from

Po srovnání definic republiky z Federalisty č. 37 a č. 39, je zřejmé, že se částečně shodují a částečně liší. V obou definicích je stejná podmínka, že veškerá politická moc v republice musí být odvozena ze souhlasu lidí. Ve Federalistovi č. 39 ale Madison stanovuje jako další podmínku omezené období činitelů ve funkci. Tyto dvě definice se tedy liší tím, že zatímco v první se hovoří o krátkém volebním období, ve druhé už jen o omezeném. Dále pak definice z Federalisty č. 39 připouští nepřímou volbu a možnost funkčního období na dobu neurčitou za podmínky bezúhonnosti. Vzhledem k průběhu a argumentům, které zazněly v rámci ratifikační debaty, se dá definice z Federalisty č. 37 identifikovat s názory antifederalistů a definice z Federalisty č. 39 s názory federalistů. Obecně však v tomto pojetí došlo k odmítnutí Montesquieuho pojetí republiky. Ten totiž přiznává možnost, že by moc byla odvozena jen od části občanů.⁹⁴

Z tohoto srovnání vyplývá, že federalisté i antifederalisté měli při ratifikačních debatách stejné východisko. V mnohém se však lišili. Neshodli se spolu zejména ve dvou ohledech týkajících se představy o republice, např. ohledně délky funkčního období veřejných činitelů a jejich počtu. V případě, že můžeme téměř sloučit antifederalistickou koncepci republiky s tradičním pojetím, zůstává otázka po důvodech zavedení nového konceptu ze strany federalistů. Těch může být

---

an inconsiderable proportion, or a favored class of it... It is sufficient for such a government, that the persons administering it be appointed, either directly or indirectly, by the people, and that they hold their appointments by either of the tenures just specified.“ Český citát převzat z Hamilton, A., Jay, J., Madison, J.: Listy federalistů. Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci. Olomouc 1994. Str. 212-213. Anglický originál z BAILYN, Bernard: *The Debate on the Constitution. Federalist and Antifederalist Speeches, Articles, and Letters During the Struggle over Ratification. Part Two: January to August 1788.* New York: Literary Classics of the United States, 1993. Str. 27.

⁹⁴MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*, str. 40

hned několik. Jednak se federalistům zdálo, že postrádá smysl trénovat schopné veřejné činitele jen proto, aby svůj úřad zastávali pouhý rok či dva. Dále, což je ještě důležitější, zde hraje roli federalistické pojetí odpovědnosti. V každém státním zřízení, ve kterém je politická moc odvozena od moci lidu, by měla politická odpovědnost hrát důležitou roli. Jak ale zajistit tuto odpovědnost? Antifederalisté se domnívali, že se toho dá dosáhnout právě prostřednictvím malých volebních okrsků, kde je větší pravděpodobnost, že lidé budou mít s daným politikem alespoň nějakou zkušenost. Dále by podle nich měly tomuto principu napomoci časté volby. Z opačného pólu se k tomu vyjadřovali nejen James Madison, ale i Alexander Hamilton ve *Federalistovi* č. 62 a č. 70, ve kterých argumentovali, že antifederalistické pojetí v důsledcích může spíše podkopat osobní odpovědnost volených zástupců.⁹⁵

3.3 John Locke a Charles-Louis de Secondat Montesquieu

Locke a Montesquieu byli významní filozofové evropského osvícenství. Oba se ve svých spisech zabývali politickou teorií. Zaměříme se na ty jejich filozofické myšlenky, které mají souvislost s Deklarací nezávislosti a Ústavou Spojených států. Poté k nim bude připojena interpretace a komentář.

3.3.1 Lockova politická filozofie

Východiskem Lockovy politické filozofie je popis stavu přirozeného, ve kterém jsou všichni lidé od narození. V tomto stavu mají lidé

---

⁹⁵Peterson, Paul: *The Meaning of Republicanism in the Federalist*. Publius, Vol. 9, No. 2, Republicanism, Representation, and Consent: Views of the Founding Era (Spring, 1979). Str. 49-51.

dokonalou svobodu a mohou nakládat se svým majetkem a životem podle vlastního uvážení, ale v mezích přirozeného zákona. Ve stavu přirozeném nejsou mezi lidmi rozdíly ohledně výhod a užívání svých schopností, a proto jsou si rovni, pokud právo na svrchovanost nepřenesou zjevným způsobem na někoho jiného.⁹⁶

Tento stav však není stavem zvláště: „*Stav přirozený má zákon přirozený, aby jej řídil, který zavazuje každého, a rozum, který je tento zákon, učí veškeré lidstvo, které jen chce jít k němu na radu, že proto, že všichni jsou si rovni a nezávislí, nikdo nemá poškozovat druhého v jeho životě, zdraví, svobodě nebo majetku.*“ A protože všichni lidé od přirozenosti disponují těmito právy, pak jsou si všichni lidé rovni. Ve stavu přirozeném musí každý jednat v souladu se zákonem přirozeným. V případě, že někdo zákon přirozený poruší, je potřeba, aby byl potrestán. Tuto pravomoc má ve stavu přirozeném každý jednotlivec. Ve stavu dokonalé rovnosti totiž nikdo není nadřízen ani nikdo podřízen komukoli, a proto každý musí vykonávat roli soudce, je-li to potřeba. Tak tedy může nějaký člověk nad jiným nabýt moc, ale nesmí se jednat o moc absolutní ani libovolnou. Existují jen dva případy, kdy může jeden člověk škodit druhému, a to v případě, že jej trestá (ať už kvůli náhradě či výstraze), za čin, který spáchal vůči němu. Všichni lidé se v tomto přirozeném stavu nacházejí, dokud na základě svého vlastního souhlasu neodevzdají část svých práv politické společnosti.⁹⁷

V případě, že se ve stavu přirozeném lidé řídí zákonem přirozeným, který poznávají rozumem, a tato schopnost je všem lidem vrozena, pak

---

⁹⁶LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 145.

⁹⁷Ibid., str. 143.

zůstává otázkou, proč by se lidé měli vzdát části svých práv a zřizovat vlády. Je tomu tak proto, že stav přirozený má nevýhody. Jak již bylo zmíněno, každý člověk má právo trestat druhého v případě, že poruší zákon přirozený. Z toho však také lze vyvodit nedostatek stavu přirozeného, který spočívá v tom, že jsou lidé soudci ve vlastní věci. Je to nerozumné, protože lidé mají tendence k stranickosti vůči sobě i svým přátelům a příbuzným. Může se také stát, že když lidé soudí své okolí, mohou být vedeni zlomyslností a pomstou, a budou pak rozhodovat nepřiměřeně.⁹⁸

Z tohoto důvodu pak lidé ustanovují vládu. Odstranit nevýhodu přirozeného stavu však může jen občanská vláda. Monarchie totiž nevýhodu přirozeného stavu, že lidé mohou být soudci ve vlastní věci, odstranit nedokáže. Locke upozorňuje, že i monarchové jsou lidmi, kteří mohou být vedeni svými zájmy a stranickostí a jako takoví nebudou spravedliví. Člověk, který může být soudcem ve své vlastní věci a zároveň vládne nad mnohými lidmi, má volnost konat svým poddaným cokoli se mu zlíbí, aniž má kdokoli pravomoc ho kontrolovat.⁹⁹ Správný stát je tedy podle Locka ten, ve kterém nemá nikdo v rukou neomezenou moc. Dnešními slovy, jde o stát, ve kterém je moc rozdělena do jednotlivých nezávislých složek.

John Locke ve *Druhém pojednání o vládě* rozlišuje tři složky moci: zákonodárnou, výkonnou a federativní. Oddělení moci u Locka vyplývá z jeho koncepce stavu přirozeného, v němž jsou si lidé rovni ve své svobodě i pravomocech. Za určitých okolností jsou však ochotni vzdát se části svých práv a svobody. Taková situace nastane, protože

---

⁹⁸LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 144-145.

⁹⁹Ibid., str. 144-145.

ve stavu přirozeném je právo na vlastnictví nejisté. Lidé jsou totiž vystaveni zasahování jiných. A vzhledem k tomuto nebezpečí lidé vstupují do politických společenství.¹⁰⁰

Hlavním účelem, proč lidé vytvářejí státy, je snaha o zachování si vlastnictví. K tomu, aby bylo v bezpečí, totiž schází ve stavu přirozeném tři věci: především schází pevně zavedený a obecně uznávaný a přijímaný zákon, který by obecně ustanovil fungování společnosti a zajistil ochranu vlastnictví. Přestože je zákon přirozený pochopitelný na základě rozumu všem lidským bytostem, existují takoví lidé, kteří jsou příliš předpojatí vlastním zájmem a nebo přirozený zákon neznají. Za druhé, ve stavu přirozeném chybí nestranný soudce s uznanou pravomocí. Jak již bylo uvedeno, ve stavu přirozeném mají moc soudit zločiny všichni lidé bez rozdílu. Protože ale můžou být vedeni stranickostí k sobě nebo svým blízkým, a nebo naopak negativními emocemi, je tento stav nevyhovující. A za třetí, ve stavu přirozeném chybí často těm, kteří chtějí trest na zločincích vykonat, dostatečná síla a moc.¹⁰¹

Tyto tři obtíže, se kterými se lidé ve stavu přirozeném setkávají, mají za důsledek, že se lidé vzdají své moci trestat ve prospěch těch, kdo budou tuto moc vykonávat v novém společenství a podle takových pravidel, na jakých se dohodnou ti, kteří byli k tomuto účelu ve státě zmocněni. Tímto způsobem John Locke vysvětluje původ moci zákonodárné a výkonné. Člověk má ve stavu přirozeném moc dělat cokoli, co považuje za vhodné pro zachování sebe sama a ostatního lidstva, také má moc trestat zločiny proti přirozenému

---

¹⁰⁰LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 198.

¹⁰¹Ibid., str. 199.

zákonu. Obou těchto mocí se vzdává, když vstupuje nebo dává souhlas politické společnosti.¹⁰²

V rámci snahy o zachování přirozených práv se tak lidé dohodnou na ustanovení vlády. Zvláštní důležitost je v aktu souhlasu lidí s ustanovením vlády, které se děje vždy, nejen když se vláda vytváří. Tím, že se však lidé dohodnou a vytvoří vládu se zákonodárnou mocí, nepřichází zcela o svou svobodu. Přirozený zákon, a z něho odvozená přirozená práva člověka, totiž platí i v politické společnosti. Svoboda člověka ve společnosti je pak dána tím, že není pod vlivem žádné jiné moci, než té, která byla zřízena dohodou ve státě.¹⁰³

Locke tedy oddělil moc zákonodárnou, výkonnou a federativní. Moc zákonodárná je nejvyšší mocí ve státě, jejímž účelem je vydávat pozitivní zákony. Účelem oddělení této moci je ochrana vlastnictví. Přestože se jedná o nejvyšší moc ve státě, přece je omezena určitými pravidly. Za prvé, má vládnout podle vyhlášených zákonů a je nepřípustné, aby tyto zákony byly měněny podle potřeby nebo ve zvláštních případech. Dále, tyto zákony musí být zaměřeny k jedinému účelu, což jest dobro lidu. Za třetí, nesmějí občany omezit na jejich majetku, nedají-li k tomu souhlas. A nakonec, nesmí přenést svou pravomoc vydávat zákony na někoho jiného.¹⁰⁴

Je však potřeba, aby zákony vydávané ve státě a především jejich dodržování bylo podrobeno kontrole. Musí tedy existovat nějaká moc, která by tento dozor prováděla. Pro lidi vykonávající moc zákonodárnou ale může být příliš velkým pokušením mít v rukou

---

¹⁰²LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 199-200.

¹⁰³Ibid., str. 149-150.

¹⁰⁴Ibid., str. 208.

zároveň moc výkonnou. Je tedy třeba, aby byla oddělena. Tak tedy dochází k oddělení moci výkonné od zákonodárné. Jen toto oddělení zajistí rovnost občanů před zákonem, a to, aby byli i zákonodárci podřízeni obecně platným zákonům.¹⁰⁵

Poslední složkou, kterou Locke oddělil od moci zákonodárné a výkonné, je moc federativní. Z dnešního pohledu se jedná o záležitosti mezinárodních vztahů. V Lockově pojetí se jedná o spory, které se vyskytnou mezi subjekty, které se společně nedohodly na společné vládě. Může tedy jít o cizince v rámci nějakého státu, nebo také o dva státy mezi sebou. Jedná se tedy o subjekty, které spolu neuzavřely společenskou smlouvu, a jsou tedy mezi sebou navzájem ve stavu přirozeném. Ačkoli jsou moc výkonná a federativní fakticky odděleny, přece mezi nimi příliš velký rozdíl není. Exekutivní moc totiž zajišťuje provádění zákonů v rámci státu a federativní mimo něj.¹⁰⁶

Legislativní moc je tedy nadřazena oběma zbývajícím složkám moci ve státě. Přece však není všemocná. Stále se jedná pouze o svěřenou moc a lidem zůstává právo zákonodárnou moc odstranit. Může se tak stát v případě, kdy lidé shledají, že legislativa jedná proti důvěře, která je v ni vložena. Společnost je v tomto smyslu vždy nadřazena veškeré moci ve státě, ale pouze v případech, kdy se vláda rozpadne a ne pokud tato vláda správně funguje.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 209.

¹⁰⁶Ibid., str. 209-210.

¹⁰⁷Ibid., str. 210-211.

3.3.2 Zákon přirozený

Mezi komentátory Johna Locka existuje zásadní kontroverze ohledně místa, které zaujímá koncept přirozeného zákona v rámci Lockovy filozofie. Leo Strauss přirovnává Lockovy teze ke koncepci Thomase Hobbesa v *Leviathanovi*. Strauss se domnívá, že Locke považuje přirozený zákon za závazný pouze v případech, kdy není v konfliktu s osobními zájmy člověka a následně argumentuje, že naše právo na zachování je vždy silnější, než jakékoli jiné povinnosti, které jako lidské bytosti máme. Leo Strauss tak spatřuje paralelu mezi Lockem a Hobbesem v jejich pojetí lidí jako sobeckých bytostí¹⁰⁸ a domnívá se, že v tomto smyslu považuje Locke přirozený stav za válku všech proti všem.¹⁰⁹

Straussovi oponují John Dunn a Richard Ashcraft¹¹⁰, kteří tvrdí, že pro Lockovu filozofii je přirozený zákon podstatnější než práva, která z tohoto zákona vyplývají. V jejich pojetí totiž Locke zdůrazňuje přirozená práva spíše ve snaze objasnit, jaké povinnosti máme vůči ostatním lidem. Podle těchto interpretů Locke při zdůrazňování přirozených práv na život, svobodu a majetek má na mysli spíše lidskou povinnost vůči ostatním, a to konkrétně povinnost nezabít, nezotročit a nekrást.¹¹¹

¹⁰⁸STRAUSS, Leo: On Locke's Doctrine of Natural Right. *The Philosophical Review*, Oct. 1952, vol. 61, no. 4, s. 475-502.

¹⁰⁹STRAUSS, Leo: Critical Note: Locke's Doctrine of Natural Law. *The American Political Science Review*, June 1958, vol. 52, no. 2, s. 490-501.

¹¹⁰DUNN, John. *The Political Thought of John Locke*. Cambridge: Cambridge University Press 1969. ASHCRAFT, Richard. *Locke's Two Treatises of Government*. London: Unwin Hymen Ltd. 1987.

¹¹¹TUCKNESS, Alex. Locke's Political Philosophy. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, July 2010, [online] <http://plato.stanford.edu/entries/locke-political/>.

Shrnující pohled na problematiku postavení přirozeného zákona v rámci Lockovy filozofie přinesl A. John Simmons. Ten částečně souhlasí s Dunnem a Tullym, ale upozorňuje, že přirozená práva nejsou pouhým výčtem povinností vůči ostatním lidem. Podle Simmonse zastávají v rámci Lockovy politické filozofie stejně významné místo jako koncepce přirozeného zákona. Argumentuje, že na základě přirozených práv má člověk jistou svobodu ve svém jednání a rozhodování, která je sice omezena nutností dodržovat přirozený zákon, ale nejedná se ani o jeho pouhé naplňování.¹¹²

Ačkoli nepopíráme jisté podobnosti v rámci Lockovy a Hobbesovy politické filozofie, přece nalezneme rozdílnosti. Východiskem Hobbesovy filozofie je všudypřítomný strach člověka z ostatních lidí. Lidé jsou ve stavu přirozeném v permanentní válce všech proti všem. Ve stavu přirozeném podle Hobbesa neexistují žádná pravidla. Lidé tak ustanovují vlády, aby ochránili sebe před ostatními.¹¹³ Oproti tomu v Lockově pojetí lidé žijí ve stavu přirozeném podle zákona přirozeného. Tento stav však není ideální, protože lidé mohou být soudci ve vlastní věci a také proto, že někteří nerozumní lidé zákon neznají nebo se jím neřídí. Aby lidé zajistili ochranu svého vlastnictví a také spravedlnost, ustanovují vládu.

V Lockově koncepci nenalezneme Hobbesův všudypřítomný strach ani popis lidských bytostí jako sobeckých stvoření. Straussovo připodobnění Lockova popisu přirozeného zákona k Hobbesovi nebere zřetel na důvody, které lidi v Lockově pojetí vedou k usta-

---

¹¹²SIMMONS, A. John. Locke's State of Nature. *Political Theory*, August 1989, vol. 17, no. 3, str. 449-470.

¹¹³HOBBS, Thomas. *Leviathan aneb látka, forma a moc státu církevního a politického*. Praha: OIKOYMENH, 2009, str. 91.

novení vlády. Hlavním důvodem totiž je, aby lidé nebyli soudci ve své vlastní věci, protože pak by mohli jiné soudit nespravedlivě. K odevzdání části svých práv a vstupu do politické společnosti je tedy nevede sobeckost, ale obava před lidským sklonem ke stranickosti.

Přesto se nelze zcela ztotožnit ani s pojetím Alexe Tucknesse, který považuje přirozená práva za výčet našich povinností vůči ostatním lidem. Locke totiž ve své koncepci zdůrazňuje, že lidé vytváří vlády za účelem ochrany svého vlastnictví (tj. života, svobody a majetku).

Popis přirozeného zákona je jednou ze základních tezí Lockovy politické filozofie. Z něho vyplývají přirozená práva každého člověka, tj. právo na život, svobodu a majetek. Každý rozumný člověk zná a řídí se zákonem přirozeným. Ani jeden z těchto principů by nebyl úplný nebýt principu druhého. Přikláníme se tedy k interpretaci Johna Simmonse, že zákon přirozený a přirozená práva mají stejně významné místo v rámci Lockovy politické filozofie. V Lockově pojetí přirozená práva nepředstavují pouhý výčet povinností vůči ostatním a ani nenutí lidi k sobeckému chování. Přirozená práva umožní člověku užívat svého vlastnictví stejně, jako přirozený zákon stanoví ochranu vlastnictví ostatních lidí.

3.3.3 Stav přirozený

V díle Johna Locka není zcela zřejmé, jak zamýšlel své učení o stavu přirozeném. Otázkou stále zůstává, zda se jedná o popis kdysi skutečně existujícího stavu nebo o teoretický koncept. Z obecného hlediska je pro Locka stav přirozený rozdílný od stavu, ve kterém jsou lidé v politické společnosti. Podle Leo Strausse se jedná o popis kdysi skutečně existujícího stavu, alespoň tedy takového, jak si Locke dřívejší společnost představoval. Tento popis Strauss přirovnává ke knize Genesis a dodává, že popis stavu přirozeného u Locka souvisí s jeho křesťanským náboženstvím. Straussův názor je však dnes již překonaným a zdá se, že Lockův koncept měl v jeho učení odlišný význam.¹¹⁴

S kontroverzní interpretací přišel A. John Simmons, který rozlišuje v Lockově díle definici přirozeného stavu a jeho podmínky.¹¹⁵ Tradičně je za Lockovu definici přirozeného stavu považována následující pasáž: „*Lidé žijící pospolu podle rozumu, bez společné vrchnosti na zemi s pravomocí rozsuzovati je jsou správně ve stavu přirozeném.*“¹¹⁶ Simmons se ale domnívá, že tato pasáž není definicí stavu přirozeného, ale jeho postačující podmínkou. Nejedná se navíc ani o nutnou podmínku, protože podle Simmons neexistuje důvod, proč by se lidé nemohli ve stavu přirozeném společně dohodnout na tom, že jejich rozepři rozsoudí třetí strana, aniž by při tom z přirozeného stavu vystoupili. Simmons navrhuje svou definici Lockova pojetí stavu přirozeného. Podle něj je člověk ve stavu přirozeném vůči jinému člověku,

---

¹¹⁴STRAUSS, Leo: Critical Note: Locke's Doctrine of Natural Law. *The American Political Science Review*, June 1958, vol. 52, no. 2, s. 490-501.

¹¹⁵SIMMONS, A. John. Locke's State of Nature. *Political Theory*, str. 449-470.

¹¹⁶LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 147-148.

pokud svobodně nesouhlasil se vstupem do politické společnosti, již je ten druhý člověk členem.¹¹⁷

Tato definice se zdá být Lockově konceptu nejbližší. Je v souladu s Lockovým tvrzením, že jsou k sobě navzájem ve stavu přirozeném všichni lidé, kteří mezi sebou neuzavřeli (nebo nedali souhlas) smlouvu, že vstoupí do jednoho společenství a vytvoří spolu společenské těleso. Ne každá smlouva totiž znamená vystoupení ze stavu přirozeného, např. obchodní smlouva. Zde je třeba připomenout i postavení cizinců ve státě, na které neplatí společenská smlouva, ale stále platí zákon přirozený. Všichni lidé tak jsou od narození ve stavu přirozeném, dokud na základě svého vlastního souhlasu neučiní sebe sama členy nějaké politické společnosti.¹¹⁸

Ačkoli se tedy v Lockově pojetí nedá hovořit o konceptu přirozeného stavu jako čistě hypotetické situaci, jak je tento princip znám z díla Johna Rawlse¹¹⁹, přesto z Lockova díla nevyplývá, že se jedná o popis historicky existujících států. Přikláníme se tedy k Simmonsově interpretaci. Lockovo učení o stavu přirozeném má morální náplň. Jde především o to, jak se k sobě mají chovat lidé, kteří společně nežijí v jednom politickém společenství. V takových případech by se tedy lidé měli chovat podle zákona přirozeného, který lidem ukládá ochraňovat své vlastnictví (život, svobodu a majetek). Přičemž je potřeba mít na zřeteli, že zákon přirozený také brání v poškozování vlastnictví mezi lidmi navzájem.

---

¹¹⁷SIMMONS, A. John. Locke's State of Nature. *Political Theory*, str. 449-470.

¹¹⁸LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*, str. 145-146.

¹¹⁹RAWLS, John: *Teorie spravedlnosti*. 1. vyd. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1995, str. 21.

3.3.4 Montesquieuho politická filozofie

Tvůrci americké ústavy převzali princip oddělení moci, který pochází od Charlese-Louise de Secondata Montesquieuho. Ten sice ve svém díle navazoval na myšlenky Johna Locka, nicméně narozdíl od něj rozdělil moc na zákonodárnou, výkonnou a soudní.

Charles Montesquieu a John Locke mají společné východisko pro nutnost oddělení moci. Pro oba filozofy je cílem legitimní vlády ochrana svobody občanů. Ta je ve státě zaručena jen tehdy, jestliže žádný jednotlivec ani státní orgán nemůže ve svých rukou soustřeďovat všechnu moc. Z tohoto důvodu je opodstatněné, aby moc byla oddělena.

Montesquieu definuje svobodu jako: „*právo dělat všechno, co dovolují zákony; i kdyby občané mohli dělati to, co zákony zakazují, neměli by více svobody, protože by to směli přece dělat i druzí občané.*“¹²⁰ Politická svoboda podle něj tedy nespočívá v tom, že by si každý mohl dělat, co by chtěl, ale spíše v tom, že má takovou svobodu, jakou ve státě určují zákony. Základním úkolem vlády je tedy zavádět zákony a zákonnost ve státě je garantem politické svobody.¹²¹

Jako příklad státu, který občanům zaručuje politickou svobodu, uvádí Montesquieu Anglii. V britské ústavě je zakotvena trojí moc: zákonodárná, výkonná a soudní.¹²²

Montesquieu se podobně jako Locke domnívá, že v případě, kdyby

¹²⁰MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*, str. 188.

¹²¹RÁZKOVÁ, Renata. *Dějiny právní filozofie*. 2. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1997, str. 125.

¹²²MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*, str. 189.

byla exekutiva a legislativa spojena osobou či úřadem, došlo by k omezení svobody a mohlo by to vést až k tyranii. Montesquieu však narozdíl od Locka oddělil i moc soudní. Kdyby totiž podle Montesquieuho byla soudní moc součástí moci zákonodárné, pak by soudce a zákonodárce v jedné osobě měl libovolnou moc nad svými občany. V případě, že by bylo soudnictví spojeno s výkonnou mocí, existovalo by riziko, že soudce bude zároveň tyranem.¹²³

V případě, že by byly tyto složky moci spojeny v jedné ruce, znamenalo by to ohrožení občanských svobod. Omezení moci si tedy Montesquieu v praxi představoval tak, že každá ze složek moci bude spravována rozdílnými státními orgány. Zákonodárná moc nesmí soudit ty, jež jsou součástí moci výkonné. V okamžiku, kdy by se tak stalo, přestala by podle Montesquieuho existovat svoboda. Jednotlivé složky moci se tak podle něj drží vzájemně na uzdě a existují-li ve státě zákony, které tento princip zavádějí, pak v daném státě občané mají politickou svobodu.¹²⁴

3.4 Deklarace nezávislosti

Jak již bylo uvedeno v oddíle 2.2, hlavním autorem Deklarace nezávislosti byl Thomas Jefferson. V tomto dokumentu byly objasněny důvody, které vedly k roztržce s britskou korunou, a také filozofie, která odluku ospravedlňovala. Praktickým účelem bylo prezentovat tyto důvody možným zahraničním spojencům.¹²⁵

V Deklaraci je vyjádřena filozofie demokracie poprvé v politickém

---

¹²³MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*, str. 190.

¹²⁴Ibid., str. 197-201.

¹²⁵NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 80.

dokumentu. Z filozofických myšlenek v tomto dokumentu vyjádřených je nejdůležitější teze o rovnosti občanů, kteří mají určitá nezcizitelná práva (na život, svobodu a sledování osobního štěstí) a že k tomu, aby byla tato jejich práva zajištěna se ustanovují vlády.¹²⁶ Nejedná se o krátkodobě poskytnutá práva vládou, která je může kdykoli změnit či dokonce zrušit. S těmito právy se totiž lidé narodí a tudíž jim je nemůže nikdo odejmout. Tyto myšlenky převzal Jefferson z Lockova *Druhého pojednání o vládě*.

Každý člověk má dle přirozeného zákona právo zachovávat své vlastnictví, což znamená svůj život, svobodu a majetek. Již první Kontinentální kongres vydal prohlášení, které osadníkům deklarovalo právo na život, svobodu a majetek. Thomas Jefferson tuto větu pozměnil a v Deklaraci napsal: „*Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, že jsou svým Stvořitelem obdařeni určitými nezcizitelnými právy, mezi něž náleží právo na život, svobodu a sledování osobního štěstí. — Že k zajištění těchto práv se ustavují lidmi vlády, odvozující svou oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. — Že kdykoli počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo ji změnit nebo zrušit a ustavit vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svou pravomoc upravenou takovým způsobem, jaký lid uzná za nejvhodnější pro zajištění své bezpečnosti a svého štěstí.*“¹²⁷ Jefferson tedy v Deklaraci původní Lockovu tezi přeformuloval a za nezcizitelná

---

¹²⁶V době, kdy byla Deklarace nezávislosti zformulována, byla v Americe sociální a rasová nerovnost. To, jaké další historické události se zde odhráli a i samotný fakt, že učení o rovnosti zde vyjádřené ve své době nekorespondovalo s realitou, nemění nic na faktu, že tento ideál je správný a hodný následování.

¹²⁷HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J. *Listy federalistů*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1994, str. 483.

práva prohlásil právo na: *Life, Liberty and the pursuit of Happiness*.¹²⁸

Přirozený stav však není dokonalý, a proto se lidé dohodnou na ustanovení vlády, které postupí část svých pravomocí. Lidé tedy zřizují vládu, aby je ochraňovala a ne omezovala, a aby sledovala jejich dobro. Pokud vláda toto své prvotní poslání neplní, pak nemá právo na existenci a nezasluhuje si věrnost a podporu lidu. Jestliže tedy vláda odvozuje svou legitimitu od lidí, pak ji také lidé mohou změnit či zrušit. Lidé tedy mají právo na revoluci, která v tomto případě je správná a zákonná.¹²⁹

Američtí revolucionáři také následovali Lockovu tezi o možnosti odvolat panovníka. Locke tuto tezi vytvořil v návaznosti na anglickou Slavnou revoluci a kolonisté ji použili k odůvodnění svého osamostatnění. I z tohoto hlediska se zdá být americká revoluce jako myšlenkové pokračování v tradicích britského zvykového práva. Panovníka lze odvolat v případě, že zavádí tyranii. Tyranem je pak podle Locka takový panovník, který nezavádí právo, ale svou vůli, a jeho činnosti a nařízení nejsou v rámci zachování práv lidí, kterým vládne, ale k uspokojení jeho potřeb a tužeb. Jinými slovy je tedy v Lockově pojetí tyranie takový způsob vlády, který místo k dobru pro poddané lidi slouží ku prospěchu vládce.¹³⁰

Dále byl v prohlášení zmíněn princip společenské smlouvy, podle

---

¹²⁸ *The Declaration of Independence*. [online] http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_transcript.html, v českém překladu právo na: život, svobodu a sledování osobního štěstí. In: HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J. *Listy federalistů*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1994, str. 483.

¹²⁹ NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 81-82.

¹³⁰ *Ibid.*, str. 81-82.

kteřé se občané dohodnou na ustavení vládců za účelem splnění určitých cílů. Mají pak tedy právo vládce odstranit, pokud ti nejednají v souladu s jejich dohodou.¹³¹

Poté jsou v Deklaraci vyjmenovány všechny křivdy, kterých se král i parlament dopustili a jako důsledek se vyvozuje, že kolonie se odtrhly od britské nadvlády a prohlásily se za „*svobodné a nezávislé státy*“. Hlavním smyslem Deklarace je tedy podat důvody osamostatnění kolonií.¹³²

3.5 Ústava Spojených států

Americká ústava je na rozdíl od britské psaná¹³³, a přesto je přizpůsobivá době. Bylo by nepřesné tvrdit, že Ústava není dílem vývoje, ale její celkové obrysy a formulace byly schváleny během poučně krátkého období.¹³⁴

Ústavu tvoří preambule a sedm článků. V současné době je k nim připojeno dalších dvacet sedm dodatků. První tři články se zabývají rozdělením moci na exekutivu, legislativu a soudnictví a definují jejich pravomoci. Další čtyři články se zabývají vztahy mezi státy, procesem přijímání dodatků a vysvětlují proces ratifikace.

---

¹³¹HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J. *Listy federalistů*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1994, str. 483.

¹³²Ibid., str. 483-485.

¹³³Je nepřesné tvrdit zcela přísně, že Británie nemá psanou ústavu. Nejedná se však o jeden dokument, který známe z Ameriky nebo České republiky. V případě Anglie se jedná o soubor dokumentů, které se tradičně označují za ty, které by byly do britské ústavy začleněny, kdyby byla sepsána.

¹³⁴NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*, str. 92.

Na rozdíl od Článků konfederace byla Ústava vybudována na zásadách federalismu, tedy rozdělení pravomocí mezi ústřední vládu a vlády jednotlivých států Unie.

3.5.1 Oddělení mocí v Ústavě

První tři články Ústavy Spojených států amerických vyjadřují princip oddělení moci. Moc se podle Ústavy dělí na exekutivu, legislativu a soudnictví. V jednotlivých člancích jsou tyto tři složky moci popsány a zároveň zde nalezneme i výčet jejich pravomocí. Americká ústava je první psanou ústavou republikánského typu, která explicitně pracuje s principem rozdělení moci. Tento princip také definuje charakter amerického politického systému.¹³⁵

Myšlenkové základy principu rozdělení moci byly položeny již v době antiky. Kolonisté však zřejmě čerpali tyto názory z děl filozofů působících v 17. století. Tehdy byly tyto teorie vytvářeny v Anglii jako reakce na uzurpaci moci panovníkem a nesly se ve snaze o posílení moci parlamentu na jeho úkor.

Jak jsme již vyložili v kapitole 3.2.2, Locke ve *Druhém pojednání o vládě* rozděluje tři základní složky politické moci na zákonodárnou, výkonnou a federativní. Vzhledem k podobě rozdělení moci a jejich pravomocí v rámci americké ústavy je však zřejmé, že princip rozdělení moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní převzali kolonisté od Montesquieuho. Ten se domníval, že pokud nebude moc rozdělena na tyto

---

¹³⁵ „Perhaps no principle of American constitutionalism has attracted more attention than that of separation of powers. It has in fact come to define the very character of the American political system.“ In: WOOD, Gordon S. *The Creation of the American Republic 1776-1787*, str. 151.

tři složky, pak občané nemohou být svobodni.¹³⁶ Byli to ale až američtí kolonisté, kteří položili rozdělení moci jako základ svobodné vlády a moderní demokracie.¹³⁷

Při snaze o rozdělení moci však u Američanů nešlo jen o pouhé zajištění, aby jeden člověk neměl v moci několik důležitých úřadů. Tak to bylo obvyklé v Británii té doby a kolonisté se tomu snažili zabránit. Tuto podmínku tak spojili s oddělením moci na státní úrovni, aby zabránili nejen propojení moci v rámci jedné osoby, ale i jejich ovlivňování panovníkem. Z předešlých let v Británii totiž věděli, že panovník občas zasahuje do politiky tím, že dává úřady za odměnu a naopak odvolává za neposlušnost. Tomu se snažili historii poučení Američané zabránit.¹³⁸

Ještě před sepsáním nové ústavy se vedly debaty o oddělení moci na státní úrovni. Uvažovali však nejdříve o izolaci soudního systému a oddělení legislativy od exekutivy. O tom, že by měla být oddělena moc zákonodárná od výkonné, již téměř nepochybovali. Problémem však nadále bylo, jak do tohoto systému zapojit moc soudní. John Adams ještě v roce 1776 napsal, že je soudní moc pouze částí moci výkonné.¹³⁹ V mnohých koloniích této doby, ale již na základě zkušenosti, požadovali oddělení moci soudní.

---

¹³⁶MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*, str. 190.

¹³⁷ „Power being found by universal experience liable to abuses, a distribution of it into separate departments, has become a first principle of free government.“ In: BAILYN, Bernard. *The Debate on the Constitution. Federalist and Antifederalist Speeches, Articles, and Letters During the Struggle over Ratification. Part Two: January to August 1788*, str. 508.

¹³⁸WOOD, Gordon S. *The Creation of the American Republic 1776-1787*, str. 156-157.

¹³⁹Ibid., str. 159.

Při argumentaci se opřeli o názor Montesquieua, který tvrdil, že pokud by moc soudní nebyla oddělena od exekutivy a legislativy, pak by to omezovalo svobodu. Pokud by totiž byla moc soudní spojena s mocí zákonodárnou, pak by byla moc nad lidmi libovůlí, protože by soudce zákony vydával. Kdyby byla moc soudní součástí moci výkonné, pak by mohl být soudce zároveň tyranem.¹⁴⁰

To byl ale zatím jen počátek snahy o oddělení soudní moci a její nezávislost. Definitivní oddělení přišlo až o několik let později.

Teorie rozdělení moci není v Ústavě explicitně zmíněna, návrh dokumentu však tento princip obsahuje. V Ústavě je rozdělení moci vyjádřeno jinak než v dílech klasických politických filozofů, neboť tento princip je zde již zaměřen na praxi. Tři první články zabývající se v Ústavě postupně mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní, byly také zdrojem ratifikačních rozepří. Již se však nediskutovalo o tom, zda je potřeba moc rozdělit, ale zda je toto rozdělení adekvátní. Jestli skutečně bude toto rozdělení fungovat v souladu s účelem, za kterým bylo ustanoveno. Ústava se tak místo nějakého příkladu oddělení moci stala klasickým uvedením tohoto principu do praxe.

V listech federalistů je však princip dělby moci, a s ním související koncept brzd a rovnováh, rozvíjen důkladně. Tvůrcům a obhájcům Ústavy bylo vytýkáno, že v článcích I, II a III jsou jednotlivé složky moci až příliš vzájemně propojeny. Antifederalisté argumentovali,

---

¹⁴⁰MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat: *O duchu zákonů*, str. 190.

že tyto složky nejsou zcela rozděleny, což by mohlo být nebezpečné. Obávali se totiž, že přílišné propojení moci zákonodárné, výkonné a soudní může ohrozit svobodu občanů.

James Madison se k problematice vyjádřil ve *Federalistovi* č. 47. Uznává zde, že opravdovou definicí tyranie je právě spojení složek moci v jedné ruce. V tomto případě používá Madison argumenty Ch. Montesquieuho a začíná s interpretací jeho základních myšlenek. Madison si totiž nemyslí, že by Montesquieu měl na mysli striktní oddělení mocí a jejich vzájemné nezasahování. Spíše šlo dle něj o snahu zamezit soustředění plné moci v ruce, které mají zároveň plnou moc nad jinou složkou. Náplní následujících federalistických esejí je úvaha nad možnostmi tzv. papírových překážek. To znamená, zda by stačilo, kdyby měly jednotlivé složky moci své pravomoci přísně vymezeny v psané ústavě. Další možností by pak mohly být mimořádné volby, které by se konaly vždy po podezření ze zneužití moci. Obě tyto možnosti však odmítá jako nedostatečné či dokonce rizikové.¹⁴¹

Ve *Federalistovi* č. 51 dokládá, že je to pouze princip vzájemné kontroly jednotlivých složek moci, které zamezí vzniku tyranie. Papírové překážky a mimořádné volby totiž považuje za vnější opatření, která ale nezamezí zneužití a uzurpaci moci zavčas ani dostatečně. Aby mohlo dojít k dostatečnému oddělení složek moci, bylo by pak podle Madisona nejvhodnější, aby do všech tří složek moci volili přímo lidé. V zápětí však přiznává, že by to bylo dosti nákladné, a zejména

---

¹⁴¹HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 265-281.

v případě soudní moci, i zbytečné. Domnívá se totiž, že kdyby byli soudci dosazováni doživotně za podmínek bezúhonnosti, pak, jakmile jsou dosazeni, zaniká pocit závislosti na složce, jež je pověřila.¹⁴²

Soustředování moci v jedné ze složek pak lze zabránit pouze ústavními prostředky spolu s osobními pohnutky jejich představitelů. Toho se docílí tím, když se bude zájem lidí překrývat s ústavními právy jejich úřadů. *„Možná vrhá na lidskou povahu špatné světlo, že je nutno použít takových triků, aby se zneužívání vlády udrželo pod dohledem. Nevrhá však to nejhorší světlo na povahu lidí už vláda jako taková? Kdyby lidé byli andělé, nebyly by vlády nutné. A kdyby lidem vládli andělé, nebylo by na vládu nutno dohlížet ani zvenčí, ani zevnitř. Při vytváření systému vlády, v němž mají jedni lidé vládnout druhým, spočívá velická obtíž v tom, že nejprve musíte vládě umožnit, aby kontrolovala ovládané, a hned na to ji musíte donutit, aby kontrolovala sama sebe. Prvotním způsobem, jak dohlížet na vládu, je nepochybně její závislost na občanech; zkušenost však lidstvo poučila, že jsou zapotřebí ještě další pojistky.“*¹⁴³

---

¹⁴²HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 283.

¹⁴³ „It may be a reflection on human nature, that such devices should be necessary to control the abuses of government. But what is government itself but the greatest of all reflections on human nature? If men were angels, no government would be necessary. If angels were to govern men, neither external nor internal controuls on government would be necessary. In framing a government which is to be administered by men over men, the great difficulty lies in this: You must first enable the government to controul the governed; and in the next place, oblige is to controul itself. A dependence on the people is no doubt the primary controul on the government; but experience hat taught the mankind the necessity of auxiliary precautions.“ Český citát převzat z HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 283. Anglický originál z BAILYN, Bernard. *The Debate on the Constitution. Federalist and Antifederalist Speeches, Articles, and Letters During the Struggle over Ratification. Part One: September 1787 to February 1788*. New york: Literary Classics of the United States, 1993, str. 164.

Z citované pasáže vyplývá, že podle Madisona lidé nejsou od přirozenosti dobří, a proto je na vládu nutné dohlížet nejen zvenčí, ale i zevnitř. Ze zkušenosti podle něj totiž vyplývá, že nestačí, když vládu kontrolují občané, ale je zároveň zapotřebí, aby se vláda kontrolovala i sama.¹⁴⁴

James Madison ve *Federalistovi* č. 51 dále rozebírá prostředky sloužící v nové Ústavě k zachování dělby moci. Obecně jde o princip posilování nejslabší složky na úkor složky nejsilnější. Všimá si, že v republikánské vládě je vždy nejsilnější zákonodárná složka. Je tedy nutné tuto složku rozdělit. Dvě části zákonodárné složky pak mají být co nejméně vzájemně propojené. Do důsledku by měly mít společné jen voliče a poslání. Musí se tedy oddělit nejen volebně, ale mají mít i různé zásady pro svou činnost. Výkonná moc pak může být posílena právem veta, které by ale nemělo být absolutní.¹⁴⁵

Amerika měla podle Jamese Madisona, vzhledem k ostatním tehdy existujícím státům, nebo těm, které znal z historie a teorie, dvě základní výhody. Jedna z nich souvisí s tím, že Spojené státy jsou federací. Z toho vyplývá, že každý stát má svou vládu a ústavu, které (ačkoli právně podřízené federální vládě) fungují jako téměř samostatné složky. Občané Spojených států amerických tak postupují svou moc dvěma samostatným vládám, které pak ještě dále rozdělují svou moc mezi jejich samostatné a oddělené složky. Z toho vyplývá, že občanská práva jsou chráněna dvojím způsobem. Dvě vlády se kontrolují navzájem, a navíc, každá z nich se kontroluje sama.¹⁴⁶

---

¹⁴⁴HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 282-283.

¹⁴⁵*Ibid.*, str. 284-285.

¹⁴⁶*Ibid.*, str. 70-75.

Druhou výhodou je rozlehlost americké republiky. Madison ve *Federalistovi* č. 51 nově formuluje argumenty podané již ve *Federalistovi* č. 10. Když byla navržena jako státní forma republika, bylo často tvůrcům Ústavy vytýkáno, že republiky přece mají být na malém území. Federalisté však ze zdánlivé nevýhody udělali výhodu a dokonce považovali rozlehlost nově vytvořené republiky za mnohem lepší. Madison totiž v listu č. 10 vysvětluje, že hlavní nevýhodou dřívějších republik bylo, že při omezeném počtu občanů může převládnout většina, která ale celkově republice i jejím občanům škodí. Toto riziko je však s větším rozsahem a tím pádem větším počtem občanů, eliminováno. V rozsáhlé republice bude podle Madisona totiž tolik různých zájmů, že není pravděpodobné, že by většina měla důvod útočit na práva občanů. Navíc s velkým počtem občanů není možné zavést přímou demokracii, jak je známá z antiky, ale musí fungovat zastupitelský systém. Madison se totiž domníval, že tito zvolení zástupci budou moudří a rozpoznají skutečný zájem své země.¹⁴⁷

Zastupitelský systém spolu s mnohostí zájmů ve velké republice zabrání vzniku stranictví. Ve *Federalistovi* č. 51 používá stejné argumenty, jak zabránit omezení práva menšiny na úkor společných zájmů většiny. V této eseji rozlišuje dvě možnosti, jak se vyhnout tomuto zlu. Jednou možností je vytvořit vládu nezávislou na vůli většiny, což ale není možné, protože by to byla vláda nezávislá na společnosti. Druhou možností je vytvořit stát, který v rámci sebe obsahuje tolik rozsáhlých a různorodých skupin, že není pravděpodobné vytvoření nespravedlivé většiny. Čím je tedy společnost větší (samozřejmě v přijatelných hranicích), tím lépe jsou zajištěna práva občanů.¹⁴⁸

¹⁴⁷HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J.: *Listy federalistů*, str. 70-75, 284-285.

¹⁴⁸*Ibid.*, str. 70-75, 284-285.

Americká demokracie je na jedné straně určena republikánskou formou vlády a na straně druhé politickými dokumenty. Ani v jednom ohledu se nesnažili být otcové zakladatelé originálními mysliteli. Snažili se spíše o vytvoření stabilního státu, který ochraňuje práva svých občanů. K tomu použili myšlenky politických filozofů Johna Locka a Charlese-Louise Montesquieuho. Především se jednalo o tezi o nezci- zitelných lidských právech, rovnosti občanů před zákonem a nutnosti oddělení moci.

4 Závěr

Cílem této práce bylo analyzovat filozofické myšlenky formulované v Deklaraci nezávislosti a Ústavě a dále rozvíjené v esejích federalistů. Tyto myšlenky tvoří teoretický základ americké demokracie.

V době amerického boje za nezávislost a při utváření Ústavy se sešli lidé výjimečných intelektuálních schopností, kteří byli vyzbrojeni dobře formulovanými argumenty. To mělo za následek vytvoření precizně propracovaného a názorově vytríbeného dokumentu. Základem stability amerického ústavního modelu je také jeho obsahová pružnost a otevřenost ústavního systému. Tento fakt umožnil americké ústavě reagovat na zcela nové podmínky moderního světa, aniž by přitom bylo potřeba měnit ústavní text.

Při zkoumání ústavy je totiž potřeba mít vždy na zřeteli, zda se zabýváme ústavou psanou či živou. Psaná ústava je daný dokument (či dokumenty) a je tedy stabilním a neměnným prvkem. Živá ústava je politická praxe. V praxi však obvykle není psaná ústava pouhým mrtvým, kdysi napsaným dokumentem, a živá ústava je jen těžko pochopitelná bez zřetele k ústavním dokumentům.¹⁴⁹ Zkoumat však čistě psanou ústavu nebo pouze politickou praxi je neúplné. Vystihnutí problematiky vyžaduje syntézu obou přístupů. Je tedy třeba zkoumat myšlenky obsažené v psané ústavě a zároveň používané i v ústavě živé.

Na případě Spojených států je tento přístup obzvlášť vhodný, což je doložitelné mnohými příklady. Roku 1974 rezignoval na svůj prezidentský úřad Richard Nixon. To bylo jen důsledkem událostí z června

---

¹⁴⁹Klokočka, Vladimír: Ústavní právo kapitalistických zemí. ORBIS, Praha 1967, str. 21.

roku 1972. Tehdy došlo k vloupání do centrály demokratů za účelem zisku informací. Incident vešel do dějin pod názvem *Aféra Watergate*. Jednalo se o nejtěžší zkoušku, kterou musel americký ústavní řád projít. Z původního zdánlivě nevinného vloupání se vyklubal případ celonárodních rozměrů. Vyšetřování se ujal Senát a brzy se ukázalo, že je do zločinu zapleten prezident Nixon. Incident vyústil v boj o vládu zákona. Přesvědčení, že prezident porušil Ústavu, přimělo členy jeho vlastní strany k podpoře impeachmentu.¹⁵⁰ V jiné zemi by taková ústavní krize mohla vést k nepokojům a změně systému vlády. Ve Spojených státech se aféra vyřešila v rámci ústavního práva. Ústava se pro Američany ukázala být takovou autoritou, že ji nedokázal překonat ani prezident.

Dalším příkladem zjevného propojení živé a psané ústavy ve Spojených státech je systém rozhodování soudců Nejvyššího soudu. Jejich hlavním posláním je podílet se na interpretaci Ústavy a svými rozhodnutími uplatňovat její myšlenky v nových podmínkách. Všichni soudci jsou z tradice a svého titulu vedeni k tomu, aby v případech rozhodovali nezaujatě a jednali na základě a v souladu s Ústavou. Často se však neshodují na správné interpretaci Ústavy. V posledních desetiletích stále častěji citují listy federalistů, a to především v kontroverzních případech.¹⁵¹ I v tomto případě by mohla být filozofická analýza prospěšná.

---

¹⁵⁰JANDA, Kenneth; BERRY, Jeffrey M.; GOLDMAN, Jerry; HUFF, Earl D. *Výzva demokracie: systém vlády v USA*, Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 1998, str. 51-52.

¹⁵¹Ibid., str. 290.

Americká demokracie není zcela pochopitelná jen z Ústavy a zákonů. Nedostatečná je však i analýza minulých a současných politických událostí. Analýza vycházející z politické filozofie má v tomto zkoumání své nezastupitelné místo. Může sloužit jednak jako prostředek ke zkoumání filozofické tradice a myšlenek obsažených v ústavních dokumentech, a také jako měřítko politických událostí. Její největší význam však spočívá v možnosti uchopení vzájemné propojenosti mezi teorií a praxí.

Seznam literatury:

ASHCRAFT, Richard. *Locke's Two Treatises of Government*. London: Unwin Hymen Ltd. 1987.

BAILYN, Bernard. *The Debate on the Constitution. Federalist and Antifederalist Speeches, Articles, and Letters During the Struggle over Ratification. Part One: September 1787 to February 1788*. New York: Literary Classics of the United States, 1993. ISBN 978-0-940450-42-4.

BAILYN, Bernard. *The Debate on the Constitution. Federalist and Antifederalist Speeches, Articles, and Letters During the Struggle over Ratification. Part Two: January to August 1788*. New York: Literary Classics of the United States, 1993. ISBN 978-0-940450-64-6.

BAILYN, Bernard. *The Ideological Origins of American Revolution*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 1992. ISBN 978-0674443020.

COMMAGER, Henry Steele. *The Empire of Reason: How Europe Imagined and America Realized the Enlightenment*. New York: Phoenix Press, 2001. ISBN 978-1842120767.

DOLBEARE, Kenneth M. *American political thought*. 2. vyd. Chatham: Chatham House, 1989. ISBN 978-0872899728.

DUNN, John. *The Political Thought of John Locke*. Cambridge: Cambridge University Press 1969.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Komparace politických systémů. Základní modely demokratických systémů*, str. 60-61. ISBN 978-80-245-1357-7.

ESKRIDGE, William N. Jr. Should The Supreme Court Read The Federalist But Not Statutory Legislative History? *Faculty Scholarship Series*, 1998, Paper 3806, [online] http://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/3806.

FONER, Eric: *Tom Paine and Revolutionary America*. New York: Oxford University Press, 1977. ISBN 978-0195174854.

HAMILTON, A., JAY, J., MADISON, J. *Listy federalistů*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1994. ISBN 80-7067-390-7.

HOBBS, Thomas. *Leviathan aneb látka, forma a moc státu církevního a politického*. Praha: OIKOYMENH, 2009. ISBN 978-80-7298-106-9.

HOWARD, Robert M.; SEGAL, Jeffrey A. An Original Look at Originalism. *Law & Society Review*, 2002, vol. 36, no. 1, s. 113-138.

CHAPELL, Vere (ed). *The Cambridge Companion to Locke*. Amherst: University of Massachusetts, 1994. ISBN 9780521387729.

JANDA, Kenneth; BERRY, Jeffrey M.; GOLDMAN, Jerry; HUFF, Earl D. *Výzva demokracie: systém vlády v USA*, Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 1998. ISBN 80-85850-54-0.

JEFFERSON, Thomas. *The Declaration of Independence*, 1776, [online] http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_transcript.html.

JOHNSON, Paul. *Dějiny amerického národa*. Praha: ACADEMIA, 2000. ISBN 80-200-0799-7.

KLOKOČKA, Vladimír. *Ústavní právo kapitalistických zemí*. Praha: ORBIS, 1967.

LOCKE, John. *Dvě pojednání o vládě*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1965.

MONTESQUIEU, Charles-Louis de Secondat. *O duchu zákonů*. Praha: Nákladem právníckého knihkupectví a Nakladatelství V. Linhart, 2003.

MULLETT, Charles F. Classical Influences on the American Revolution. *Classical Journal*, 1939, vol. 35, no. 2, s. 92-104.

NEVINS, Allan; COMMAGER, Henry Steele. *Dějiny Spojených států*. Klatovy: Amlyn, 1994.

OPATRNÝ, Josef; RAKOVÁ, Svatava. *USA. Stručná historie států*. Praha: Libri, 2003.

PETERSON, Paul. The Meaning of Republicanism in the Federalist. *Publius. Republicanism, Representation, and Consent: Views of the Founding Era*, str. 43-75.

RAKOVÁ, Svatava. *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763-1783)*. Praha: TRITON, 2005. ISBN 80-7277-157-4.

RÁZKOVÁ, Renata. *Dějiny právní filozofie*. 2. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1997. ISBN 8021015748.

RAWLS, John. *Teorie spravedlnosti*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a. s., 1995. ISBN 80-85605-89-9

ROSSITER, Clinton. *Alexander Hamilton and the Constitution*. New York: Harcourt, 1964. ISBN 978-0151042159.

SIMMONS, A. John. Locke's State of Nature. *Political Theory*, str. 449-470.

STRAUSS, Leo. Critical Note: Locke's Doctrine of Natural Law. *The American Political Science Review*, June 1958, vol. 52, no. 2, s. 490-501.

STRAUSS, Leo. On Locke's Doctrine of Natural Right. *The Philosophical Review*, Oct. 1952, vol. 61, no. 4, s. 475-502.

TINDALL, George Brown. *Dějiny Spojených států amerických*. 5. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-588-3.

TUSKNESS, Alex: Locke's Political Philosophy. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, July 2010, [online] <http://plato.stanford.edu/entries/locke-political/>.

WECHSLER, Herbert. Toward Neutral Principles of Constitutional Law. *Harvard Law Review*, 1959, vol. 73, no. 1, s. 1-35.

WOOD, Gordon S. *The Creation of the American Republic 1776-1787*. New York, London: W. W. NORTON Company, 1993. ISBN 039331040X.